Ανδρέας Καρκαβίτσας

Η θάλασσα

Μια μέρα άκουσα τον καπετάνιο να φωνάζει σαν τρελός. Οι ναύτες έτρεχαν σαν δαιμονισμένοι απάνω κάτω να μαζέψουν τα πανιά.

–Τι τρέχει, μωρέ; ρωτάω έναν που βρέθηκε δίπλα μου.

–Δε βλέπεις; μου λέει εκείνος, κίτρινος απ' το φόβο του. Ο σίφουνας!

Ο σίφουνας! Ακουστά είχα για τούτο το θεριό της φύσης που σκίζει πανιά και σπάζει τα κατάρτια σα να είναι τίποτα σπιρτόξυλα. Τώρα ήρθε η ώρα να τονε δω κι εγώ με τα μάτια μου. Δεν ήταν ένας, ήτανε τρεις τέσσερις. Οι δύο ξεμάκρυναν πέρα, κατά το Βατούμ. Ο τρίτος, όμως, ερχόταν ίσια πάνω μας. Από πίσω του δέσποζε ο Καύκασος. Το αγέρωχο βουνό έβρεχε τα πόδια του στη θάλασσα.

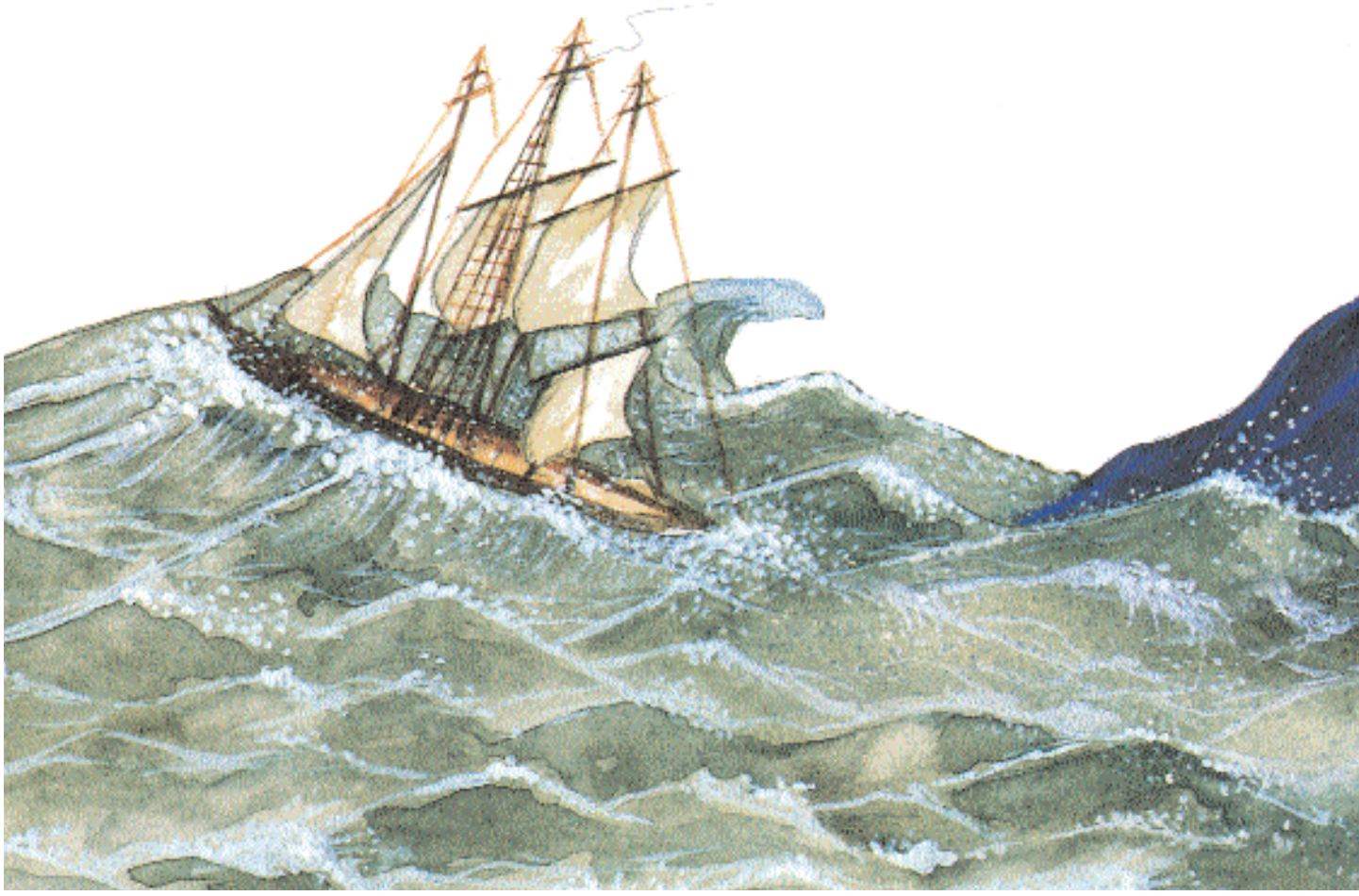

–Μάινα, μάινα τα πανιά! ακούστηκε γεμάτη αγωνία η φωνή του καπετάνιου. Στη στιγμή οι ναύτες κατέβασαν τα πανιά και τα έδεσαν καλά, να μην τα σκίσει ο σίφουνας στο πέρασμά του. Ο ουρανός είχε σκοτεινιάσει, το πρόσωπο της θάλασσας έτρεμε σαν να είχε ανατριχίλα κι ο σίφουνας, σταχτόμαυρος σαν κορμός λεύκας, ολοένα πλησίαζε απειλητικός. Ο ναύκληρος γέμισε βιαστικά το σκουριασμένο τρομπόνι με παλιόκαρφα, μολύβια και στουπιά και άλλα τέτοια παλιοπράματα.

–Βάρα! τον πρόσταξε ο καπετάνιος όταν ο σίφουνας έφτασε δίπλα μας.

Τρεμούλιασε τότε ο σίφουνας, κοντοστάθηκε σαστισμένος κι απέ πέρασε δίπλα μας και γλιτώσαμε. Ανοίξαμε γρήγορα τα πανιά και το πλοίο έπιασε πάλι τη γραμμή του.

Πηγή: Ανδρέας Καρκαβίτσας, Η Θάλασσα, εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα 2000.

Η θάλασσα

1. Πού βρίσκεται ο συγγραφέας; Τι συμβαίνει γύρω του; Συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί:

Γεγονότα	Τι σκέφτονται και τι αισθάνονται οι ήρωες

2. Τι είναι ο σίφουνας; Μπορούμε να το πούμε κι αλλιώς;

3. Γιατί οι ναύτες κατέβασαν τα πανιά του καραβιού μόλις τους πλησίασε ο σίφουνας; Γιατί τα άνοιξαν πάλι στο τέλος του αποσπάσματος;

4. Με τι γέμισε ο ναύκληρος το τρομπόνι;

5. Τι έγινε στο τέλος του αποσπάσματος; Το καράβι βούλιαξε ή σώθηκε;

6. Να βρείτε τις ερωτηματικές προτάσεις του αποσπάσματος (θα τις ξεχωρίσετε από το ερωτηματικό στο τέλος). Τι εκφράζουν;

7. Να βρείτε τις επιφωνηματικές προτάσεις του αποσπάσματος (θα τις ξεχωρίσετε από το θαυμαστικό στο τέλος). Τι εκφράζουν;

8. Σας δίνεται η αρχή μιας ιστορίας: «Το πλοίο γλιστρούσε απαλά στα ήσυχα νερά. Σιγά σιγά απομακρυνόμασταν από το λιμάνι κι όλα έδειχναν ότι θα είχαμε ένα πολύ καλό ταξίδι.....» Συνεχίστε σε μια παράγραφο περιγράφοντας ένα ήσυχο ταξίδι σε γαλήνια θάλασσα.

9. Σας δίνεται η αρχή μιας διαφορετικής ιστορίας: «Το πλοίο ξεκίνησε αν και ο καιρός ήταν πολύ κακός. Από την πρώτη στιγμή άρχισα να φοβάμαι. Κοιτούσα γύρω μου. Βαριά σύννεφα....» Συνεχίστε την ιστορία περιγράφοντας ένα φανταστικό επεισόδιο σε φουρτουνιασμένη θάλασσα. Φανταστείτε πώς ξεκινάει η περιπέτεια, περιγράψτε τα πρόσωπα που παίρνουν μέρος στα γεγονότα που ακολουθούν και μιλήστε για το τι σκέφτονται και αισθάνονται τα πρόσωπα για ό,τι συμβαίνει γύρω τους.

Η αρχαία ελληνική ναυσιπλοΐα

Από τα πολύ παλιά χρόνια όλη η ζωή της Ελλάδας είναι δεμένη με τα καράβια και τη θάλασσα. Καράβια για το εμπόριο, για τον πόλεμο, για τις μετακινήσεις, για τις κατακτήσεις.

Ποτέ κανείς δεν μπορεί να σκεφτεί αυτή τη χώρα χωρίς θάλασσα, πλοία και θαλασσινές περιπέτειες. Έτσι ήταν, είναι και θα είναι η ζωή μας.

Η ζωή στη θάλασσα είναι πολύ σκληρή. Η ναυσιπλοΐα εκείνα τα χρόνια ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνη. Δεν είχαν καλούς ναυτικούς χάρτες, ούτε πυξίδες ή άλλα ναυτικά όργανα. Οδηγός τους τα άστρα, η Πούλια, ο Αιγερινός, ο Ωρίωνας, η Αρκτος....

Τη νύχτα η ναυσιπλοΐα ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνη, γι' αυτό και ταξίδευαν μόνο την ημέρα και τις εποχές που ο καιρός ήταν καλός και δεν φυσούσαν δυνατοί άνεμοι. Δεν έχαναν ποτέ τη στεριά από τα μάτια τους. Μόλις ο ήλιος έδυε, πλησίαζαν κοντά στις ακτές και έσερναν με «ψεύτικες καρίνες» τα πλοία τους στη στεριά με την πλώρη γυρισμένη προς τη θάλασσα. Περνούσαν τη νύχτα στα βράχια, την άμμο ή τα βότσαλα και μόλις ξημέρωνε, αν ο καιρός ήταν καλός, ήταν έτοιμοι να ξεκινήσουν πάλι.

Οι άγριοι άνεμοι και τα μεγάλα κύματα δεν ήταν οι μόνοι εχθροί των ναυτικών.Υπήρχε πάντα ο φόβος των πειρατών. Πολλοί έμποροι έχαναν τη ζωή τους αλλά και τις περιουσίες τους από επιθέσεις πειρατών. Πολλοί κωμωδιογράφοι των αρχαίων χρόνων έγραψαν για τους πειρατές. Ο Θεόφραστος, στους «Χαρακτήρες», περιγράφει το δειλό λέγοντας ότι είναι αυτός που όταν ταξιδεύει με πλοίο φαντάζεται τα βράχια σαν πειρατικά πλοία..

Πηγή: Έντυπο εκπαιδευτικό υλικό από τον Οργανισμό παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών – Κλασική εποχή

Η αρχαία ελληνική ναυσιπλοΐα

1. Για ποιους σκοπούς χρησιμοποιούσαν τα καράβια οι αρχαίοι Έλληνες;

2. Γιατί η ζωή στη θάλασσα ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνη στην αρχαιότητα;

3. Στο κείμενο αναφέρονται κάποια άστρα. Ποια; Από πού πήραν το όνομά τους; Μπορείτε να βρείτε περισσότερα στοιχεία γι' αυτά και να τα παρουσιάσετε στην τάξη σας;

4. Σημειώστε Σωστό ή Λάθος στις ακόλουθες προτάσεις με βάση βέβαια το κείμενο:

α. Οι αρχαίοι Έλληνες ταξίδευαν μέρα και νύχτα ☐

β. Οι αρχαίοι Έλληνες ταξίδευαν με χάρτες, πυξίδες και άλλα ναυτικά όργανα ☐

γ. Οι αρχαίοι Έλληνες ναυτικοί κινδύνευαν από πειρατές ☐

δ. Τα βράχια μερικές φορές έμοιαζαν με πειρατικά πλοία ☐

5. Να βρείτε τις αρνητικές προτάσεις του κειμένου (όσες περιέχουν άρνηση: δεν, μην κτλ.). Να αφαιρέσετε την άρνηση και να τις κάνετε καταφατικές (π.χ. Η ναυσιπλοΐα εκείνα τα χρόνια δεν ήταν εύκολη - Η ναυσιπλοΐα εκείνα τα χρόνια ήταν εύκολη). Αλλάζει τίποτα στο νόημα του κειμένου;

6. «Μόλις ο ήλιος έδυε.... προς τη θάλασσα»: να εντοπίσετε την περίοδο μέσα στο κείμενο. Προσπαθήστε να τη χωρίσετε σε προτάσεις. Ποιες από τις προτάσεις αυτές είναι κύριες (εκφράζουν δηλαδή ένα πλήρες νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους στο λόγο) και ποιες είναι δευτερεύουσες (δε δίνουν δηλαδή νόημα μόνες τους αλλά το νόημά τους συνδέεται και εξαρτάται από το νόημα άλλων προτάσεων);

7. «Οδηγός τους τα άστρα, η Πούλια, ο Αυγερινός, ο Ωρίωνας, η Άρκτος...»: η πρόταση αυτή είναι ελλειπτική, της λείπουν δηλαδή βασικά συστατικά. Μπορείτε να τη συμπληρώσετε ώστε να πάψει να είναι ελλειπτική;

8. Να βρείτε πληροφορίες για τους κινδύνους της ναυσιπλοΐας σήμερα και να τις ανακοινώσετε στην τάξη σας.

Οι Άνεμοι

Οι Άνεμοι είναι κι αυτοί θεοί, που οι Αρχαίοι Έλληνες τους τιμούν με θυσίες και προσφορές.
Στα ταξίδια έχουν ανάγκη τη βοήθειά τους.
Οι Άνεμοι που λατρεύουν οι Αρχαίοι Έλληνες, είναι τέσσερις: ο Ζέφυρος, ο Βορέας, ο Νότος και ο Εύρος.

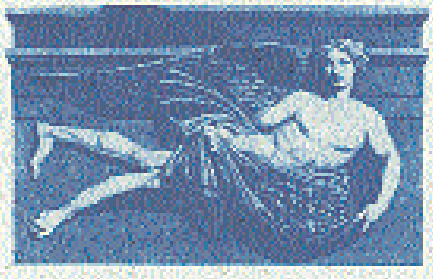

- Ο **Ζέφυρος** είναι άνεμος γρήγορος και επικίνδυνος, όσο κι ο Βορέας. Φυσάει από τα δυτικά. Μερικές φορές γίνεται ήπιος και δροσερός και φυσά σε τόπους παραδεισένιους. Ο μύθος λέει πως ο Ζέφυρος παντρεύτηκε τη Φλώρα (Χλωρίδα) και από την ένωσή τους γεννήθηκαν όλα τα ανοιξιάτικα λουλούδια.

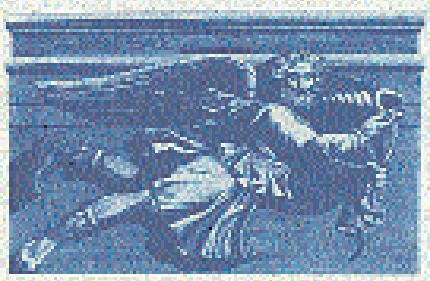

- Ο **Βορέας** είναι δυνατός και βίαιος άνεμος. Έρχεται από τη Θράκη. Φέρνει το χαλάζι και το χιόνι. Η πνοή του ξεραίνει τα χωράφια. Τρέχει τόσο γρήγορα, που κανείς δεν μπορεί να τον ξεπεράσει.

- Ο **Νότος** φέρνει την ομίχλη και τις βροχές. Είναι επικίνδυνος για όσους ταξιδεύουν στη θάλασσα το χειμώνα, γιατί με το φύσημά του σηκώνει τεράστια κύματα.

- Ο **Εύρος** είναι άνεμος που φυσάει από τα νοτιοανατολικά, τόσο δυνατά, που σπάζει τα κλαδιά των δένδρων στα δάση.

Πηγή: Εντυπο εκπαιδευτικό υλικό από τον Οργανισμό παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών – Κλασική εποχή

Οι Άνεμοι

1. Γιατί οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν τους Ανέμους σαν θεούς;

2. Ποιους ανέμους λάτρευαν οι αρχαίοι Έλληνες; Να βρείτε περισσότερα στοιχεία γι' αυτούς και να τα παρουσιάσετε στην τάξη σας.

3. Από ποια κατεύθυνση πνέει κάθε άνεμος που αναφέρεται στο κείμενο; Ποιος επηρεάζει πιο πολύ τη θάλασσα;

4. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις σύμφωνα με το κείμενο:

α. Ο Ζέφυρος παντρεύτηκε _____

β. Ο Βορέας έρχεται από _____

γ. Η πνοή του Βορέα _____

δ. Το φύσημα του Νότου στη θάλασσα _____

ε. Ο Εύρος σπάζει _____

5. «Ο Βορέας είναι δυνατός και βίαιος άνεμος. Έρχεται από τη Θράκη»: Μελετήστε τις δύο αυτές προτάσεις. Είναι καταφατικές ή αρνητικές; Πώς θα τις χαρακτηρίζατε με βάση το περιεχόμενό τους; Προτάσεις κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματικές ή επιφωνηματικές; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. Η δεύτερη πρόταση είναι ελλειπτική. Με ποια λέξη θα συμπληρωνόταν; Γιατί ο συγγραφέας του κειμένου δεν έβαλε τη λέξη αυτή;

6. Ξέρετε τι είναι το ανεμολόγιο; Προσπαθήστε να βρείτε στοιχεία γι' αυτό και να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας.

7. Βρείτε μετεωρολογικά δελτία (προγνώσεις καιρού) σε εφημερίδες και σημειώστε τις αναφορές που έχουν στους ανέμους. Παρουσιάστε τις στην τάξη.
Ποιοι άνεμοι φαίνεται να προκαλούν πτώση της θερμοκρασίας και ποιοι άνοδο;

Τα εμπορικά πλοία

Τον 5ο αιώνα π.Χ. οι Αθηναίοι ήταν ξακουστοί έμποροι. Την εποχή εκείνη οι δρόμοι από τη στεριά ήταν δύσβατοι και επικίνδυνοι. Τα θαλασσινά ταξίδια ήταν ο καλύτερος τρόπος για να μεταφέρουν τα εμπορεύματα στις αγορές της Μεσογείου. Οι Έλληνες έμποροι ταξίδευαν πολύ. Παντού μπορούσες να τους συναντήσεις! Στη Βηρυτό για προμήθεια ξυλείας από κέδρους, στην Αίγυπτο για ν' αγοράσουν πολύχρωμα υφάσματα, στον Εύξεινο Πόντο για να φέρουν σιτάρι...

Όλες αυτές οι μεταφορές γίνονταν με τα εμπορικά πλοία, που τα έλεγαν «στρογγύλα» ή «κοίλα». Αυτά τα πλοία έπλεαν κυρίως με τα πανιά. Τα κουπιά είχαν ρόλο βοηθητικό. Ήταν κατασκευασμένα έτσι, ώστε να μπορούν να μεταφέρουν εμπορεύματα με ασφάλεια. Τις περισσότερες φορές τα αμπάρια τους ήταν γεμάτα με άμμο, για να μπορούν να στερεώνουν σ' αυτήν τους «οξυπύθμενους» αμφορείς (αγγεία με μυτερό πάτο) που ήταν γεμάτοι με κρασί και λάδι. Έτσι δεν κινδύνευαν να σπάσουν αν το καράβι συναντούσε μεγάλη θαλασσοταραχή.

Κόστος του ταξιδιού

ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΑΙΓΙΝΑ: 2 οβολοί

ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ: 2 δραχμές

ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΑΙΓΥΠΤΟΣ: 2 δραχμές

Πηγή: Έντυπο εκπαιδευτικό υλικό από τον Οργανισμό παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών – Κλασική εποχή

Τα εμπορικά πλοία

1. Γιατί οι αρχαίοι Έλληνες έμποροι προτιμούσαν να μεταφέρουν τα εμπορεύματά τους από τη θάλασσα και όχι από τη στεριά;

2. Πού μπορούσες να συναντήσεις στην αρχαιότητα Έλληνες εμπόρους; Να δείξετε στο χάρτη τις περιοχές στις οποίες ταξίδευαν.

3. Πώς λέγονταν τα εμπορικά πλοία των αρχαίων Ελλήνων; Να βρείτε κι άλλα στοιχεία γι' αυτά και εικόνες τους και να τα παρουσιάσετε στην τάξη σας.

4. Γιατί τα αμπάρια των αρχαίων ελληνικών εμπορικών πλοίων ήταν συνήθως γεμάτα άμμο;

5. «Οι Έλληνες έμποροι ταξίδευαν πολύ. Παντού μπορούσες να τους συναντήσεις!»: Να χαρακτηρίσετε τις δύο προτάσεις του αποσπάσματος με βάση το περιεχόμενό τους (πρόταση κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματική, επιφωνηματική πρόταση).

6. «Ήταν κατασκευασμένα έτσι, ώστε να μπορούν να μεταφέρουν εμπορεύματα με ασφάλεια»: Μπορείτε να χωρίσετε την περίοδο αυτή σε δύο προτάσεις;

7. «Έτσι δεν κινδύνευαν να σπάσουν αν το καράβι συναντούσε μεγάλη θαλασσοταραχή»: Προσπαθήστε να χωρίσετε την περίοδο σε δυο προτάσεις. Ποιοι δεν κινδύνευαν να σπάσουν; Αυτό το στοιχείο που λείπει από την πρώτη πρόταση είναι το υποκείμενο. Συμπληρώστε την ελλειπτική αυτή πρόταση. Γιατί ο συγγραφέας προτίμησε να μη βάλει υποκείμενο στην πρόταση αυτή; Η δεύτερη πρόταση είναι επαυξημένη, γιατί εκτός από τα βασικά συστατικά (υποκείμενο, ρήμα, αντικείμενο) έχει κι άλλον έναν όρο. Ποιος είναι αυτός;

8. Να βρείτε πληροφορίες και εικόνες – φωτογραφίες για τα σύγχρονα ελληνικά εμπορικά πλοία. Χρησιμοποιήστε τα στοιχεία του κειμένου που σας δίνεται και συγκρίνετε τα αρχαία με τα σύγχρονα εμπορικά πλοία.

Ναυτάκια σε

Το καλοκαίρι προσφέρεται για θαλασσινές περιπέτειες.
Το ίδιο φαίνεται πως πίστευαν και οι αρχαίοι μας πρόγονοι. Προτιμούσαν να οργώνουν... τις θάλασσες αυτή κυρίως την εποχή, έχοντας για οδηγούς τους τον ήλιο, τη σελήνη, τη θέση των άστρων και τα διάφορα φυσικά φαινόμενα.
Τα ΙΜΕάκια, ο Ιάσονας, η Δανάη, ο Τηλέμαχος, ο Έκταρας και ο Φρίξος επιβιβάστηκαν σε μια τριήρη, το ξακουστό πλοίο των αρχαίων Ελλήνων. Τι θα λέγατε να σαλπάρετε κι εσείς μαζί τους για ένα ταξίδι στο απέραντο αιγαιοπελαγίτικο γαλάζιο; Ζωγραφίστε τον εαυτό σας ή κολλήστε μια φωτογραφία σας, σε όποιο σημείο του πλοίου θέλετε. Μετά, στολίστε με αυτό το διαζλιβα-αφίσα το δωμάτιό σας. Αρκετοί θα είναι αυτοί που θα το δουν και θα ζηλέψουν!...

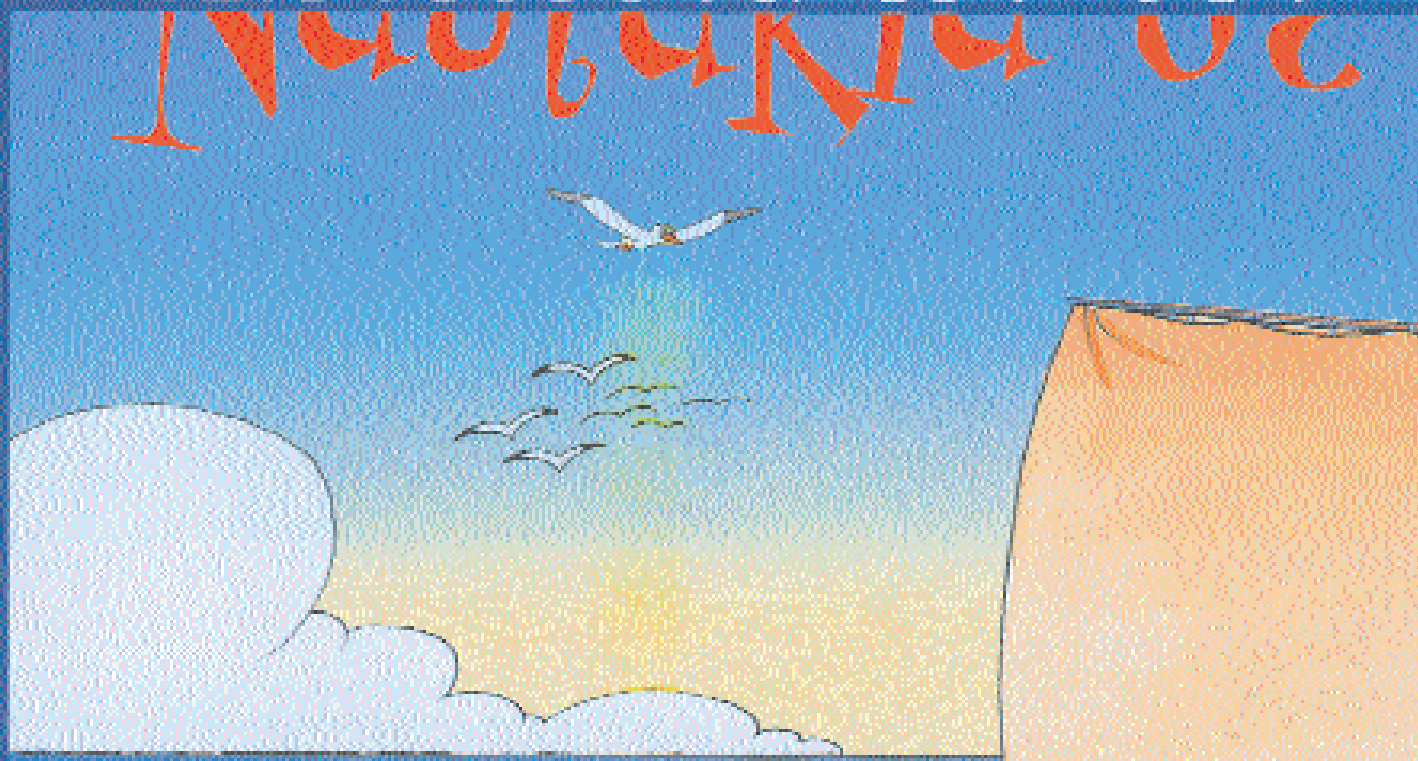

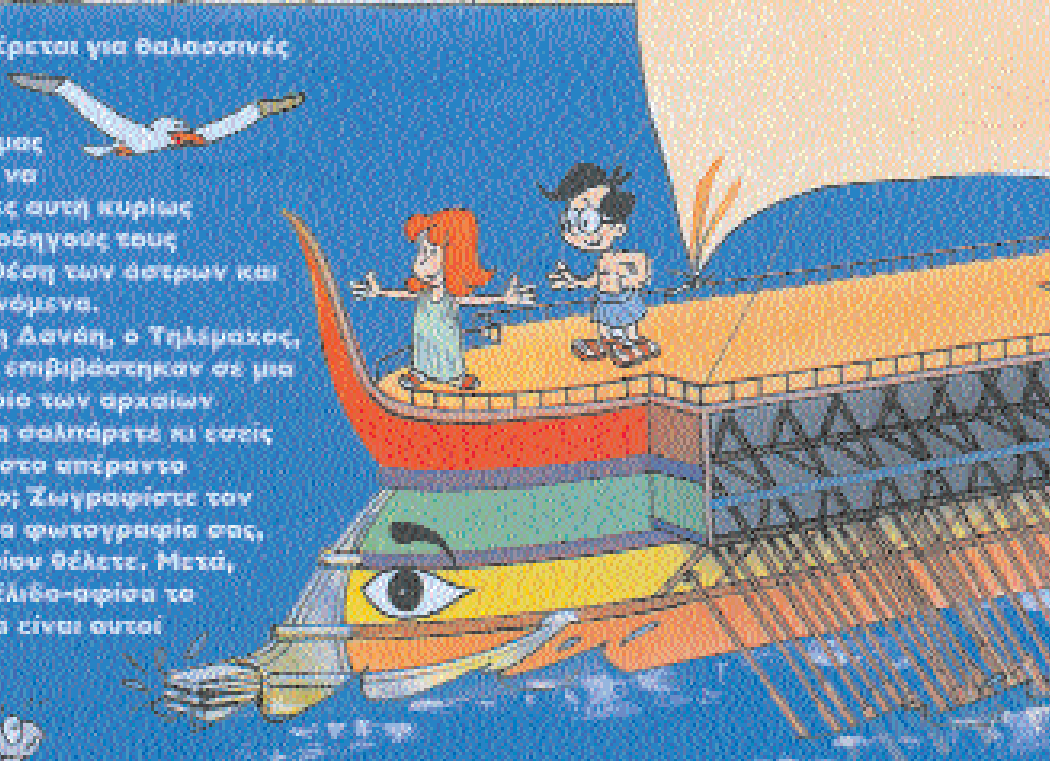

Μια μου ναύτη, δύο μου ναύτη...

Τρεις κατακόμβοι σειρές κουπιά κινούσαν -εκείνο τα πανιά- τα μακρύ ελληνικό πλοίο. Γι' αυτο ονομάστηκε τριήρης. Είχε μήκος 37 και πλάτος 6 περίπου μέτρα. Το πληρωμά του αποτελούσαν 200 περίπου άντρες, εκτός κάνα σπάνιας σε 170 τον κυβερνήτης, οι 5 αξιωματικοί, οι 14 ναύτες και οι υπόλοιποι γενικών καθηκόντων.

Τρώροφοι... κουπιλάτες!

Η κατώτερη ζώνη των κωπηλάτων ονομάζονταν θαλαμίτες και αυτοί ανήκαν σε αυτήν θαλαμίτες. Βρισκόταν 45 μόλις εκατοστά πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Ακολουθούσε η μεσαία ζώνη με τους ζυγίτες και η κάθε ζυγίτας πάνω σε κάθε κουπί κάθε μέρος. Τα κουπιά κάθε μέρος ήταν μακρύ από τον ζυγίτη: 3, η σκαμνί και 4 μέτρα!

Πώς «χτίζονταν» μια τριήρης;

Απαραίτητη προϋπόθεση ήταν να εξασφαλιστεί η κατάλληλη ξυλεία, συνήθως από τα δάση κωνοφόρων της Μακεδονίας και της Θράκης. Στην αρχή κατασκευάζαν το σκελετό του πλοίου, με δοκάρια

Αρχαίο πλοίο!

Τρεις κόφινοι πάνω σε αυτά τα σανίδια, που ασφάλιζαν την καρίνα. Τα μεταλλικά κομμάτια, οι σφήνες και οι σύνδεσμοι τοποθετούνταν πολύ κοντά το ένα στο άλλο, για να γίνει η κατασκευή ανάλογα με τα δικτυώματα του σκαριού. Όταν το σκάφος κατέβαινε στη θάλασσα, τα ξύλα φέρνανε νερό και κάθε φορά μετακίνησε τους.

Εν πλω

Οι τρεις Δίλλων κυρίως, με οι βοήθεια των πτερύγων τους σήκωσε ένα πανί. Είχαν δύο κατήφορα, που το κάθενα. Το δεύτερο βρισκόταν πάρεκεί στο κέντρο του πλοίου, ενώ το άλλο στο πίσω μέρος, και σήκωσε το πανί που χρησιμοποιούσαν για τις μονοήμερες. Η καρίνα των ποιοικών ιδιωτών είχαν επίσης, ενώ των εμπορικών σκαφών, για να δημιουργούνται περισσότεροι κόφοι

αποθήκευσης των εμπορευμάτων. Τα σήδαλα βρίσκονταν στην πρύμνη.

«Μάτια» στην πλώρη

Οι τριήρεις είχαν ένα σύμβολο, για να επιβίνεται και να τρομάζει το εκθρικό πλοίο. Στην πλώρη τους, που το σχήμα της σφύριδας έμοιαζε με κεφάλι ζώου, υπήρχε ζωγραφισμένο ένα μεγάλο μάτι, για να δείχνει το κακό. Η μήκοσή τους τριήρους υπολογίζεται ότι ξεπερνούσε τους 8 κόμβους. Όταν οι τριήρεις ήταν πρόχειρες, τα κατήρτα και τα πανιά τους αφαιρούνταν και φυλάσσονταν σε ειδικές αποθήκες των λιμανιών.

Εεεε... οπ, εεεε... οπ!

Οι κωπηλάτες κάθονταν δεκάδες κορμιά κάτω τη διάρκεια των μαχών. Ήταν άντρες κεφαλόνιαροι και άρτιοι εκπαιδευμένοι. Μπορούσαν να πραγματοποιούν μα ακριβείς δυσκολίες κλιμάκιο, όπως, για παράδειγμα, πλήρη ανατροφή του σκάφους, επειδή η ενέργεια μιας κωμωδίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την καλή φυσική κατάσταση και τη δεξιοτεχνία τον πληρώματος.

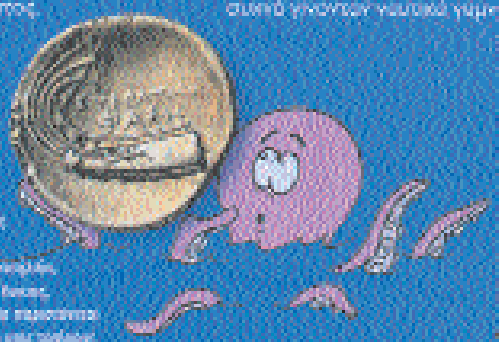

Λεπτομέρεια σκάφους από τη Θεσσαλία, πάλι της Δήλου, στον οποίο παρουσιάζεται η πλώρη μιας τριήρους (480-310 π.Χ.)

Κέντρο Μελέτης Ελληνικού Κόσμου © 2002

Πηγή: Του κόσμου τα νέα, Τριμηνιαία έκδοση του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, Ιούνιος – Ιούλιος – Αύγουστος 2002.

Ναυτάκια σε αρχαίο πλοίο!

1. Ποια εποχή του χρόνου προτιμούσαν οι αρχαίοι Έλληνες να ταξιδεύουν με πλοίο;

2. Πώς λεγόταν το πολεμικό πλοίο των αρχαίων Ελλήνων; Από ποιο χαρακτηριστικό του πήρε το όνομά του;

3. Να βρείτε περισσότερα στοιχεία γι' αυτό το αρχαίο ελληνικό πλοίο και φωτογραφίες του και να τα παρουσιάσετε στην τάξη.

4. Πώς γινόταν η κίνηση του αρχαίου αυτού ελληνικού πλοίου;

5. Πόσα άτομα είχε πλήρωμα;

6. Τι ήταν οι θαλαμίτες, οι ζυγίτες και οι θρανίτες;

7. Από πού έπαιρναν οι αρχαίοι Έλληνες τα ξύλα για να κατασκευάσουν τα πλοία αυτά;

8. Σημειώστε Σωστό ή Λάθος στις ακόλουθες προτάσεις σύμφωνα με το κείμενο:

   α. Οι αρχαίες ελληνικές τριήρεις είχαν τρία πανιά ☐

   β. Το πηδάλιο βρισκόταν στο μπροστινό μέρος του πλοίου ☐

   γ. Οι τριήρεις είχαν ζωγραφισμένο στην πλώρη τους ένα μάτι ☐

   δ. Η ταχύτητα των πλοίων αυτών μπορούσε να φτάσει ως 8 κόμβους ☐

9. Γιατί οι αρχαίες ελληνικές τριήρεις είχαν έμβολο στην πλώρη τους;

10. «Τα μεταλλικά καρφιά, οι αρμοί και οι σύνδεσμοι τοποθετούνταν πολύ κοντά το ένα στο άλλο, για να γίνει η κατασκευή όσο το δυνατόν πιο στέρεη»: Μπορείτε να χωρίσετε την περίοδο αυτή σε προτάσεις; Ποια από τις δύο προτάσεις είναι κύρια (εκφράζει δηλαδή ένα πλήρες νόημα και μπορεί να σταθεί μόνη της στο λόγο) και ποια είναι δευτερεύουσα (δε δίνει δηλαδή νόημα μόνη της αλλά εξαρτάται από την άλλη πρόταση);

11. Συγκεντρώστε πληροφορίες και εικόνες – φωτογραφίες για τα σύγχρονα ελληνικά πολεμικά πλοία. Χρησιμοποιήστε τα στοιχεία του κειμένου που σας δίνεται και συγκρίνετε τα αρχαία με τα σύγχρονα πολεμικά πλοία.

Θέμος Ποταμιάνος

Με το γυαλί του ψαρά

– Στο μόλο, παιδιά, στο μόλο!

Η φωνή σηκώνεται από τα βράχια του γιαλού, από μια θάλασσα γαλάζια, σκίζει ένα παρελθόν σαράντα χρόνων και ξανάρχεται πάλι στ' αυτιά μου. Ήμασταν ψαράδες τότε. Ξημεροβραδιάζαμε στα βράχια, άλλος μ' ένα αγκίστρι δεμένο με μια κλωστή ραψίματος, άλλος μ' ένα πιρούνι, άλλος με μιαν απόχη από λινάτσα, τρύπια σε δυο τρεις μεριές. . . . Ψαράδες τρομεροί! Καβούρι δεν μας γλίτωνε, γαρίδα δεν μας έφευγε και τα κεφαλόπουλα συχνά τα είχαν άσχημα μαζί μας. Μπλοκάραμε τα καβούρια μέσα στις τρύπες τους και τα πιάναμε με τα χέρια ή τα καρφώναμε με ένα πιρούνι. Πιάναμε και γαρίδες απ' τα κέρατα κι άλλες στα χορτάρια με τη χούφτα, και κοκωβιούς στην άμμο, δυο τουλάχιστον το μήνα!

.....

Ξέραμε όλη την ακρογιαλιά όπως το σπίτι μας, κάθε πέτρα, κάθε χορταράκι, κάθε τρύπα του γιαλού και του βυθού. Μα εκείνο που μας συγκινούσε πιο πολύ ήταν ο «μόλος», εκεί πέρα μακριά, στ' άγρια νερά. Εκεί θα γινόταν το μεγάλο ψάρεμα. Εκεί ψάρευαν και μεγάλα παιδιά και άντρες. Είχανε όλοι θεόρατα καλάμια με δυο, με τρία αγκίστρια και με τρίχα λαμπερή. Εκεί ήταν ψάρια μεγάλα και τρομερά. Από τα βαθιά νερά, από τον παράξενο και μυστικό εκείνο κόσμο έρχονταν ψάρια μεγάλα. Τα βλέπαμε που περνούσαν σύρριζα απ' τους βράχους και χάνονταν πάλι στα βαθιά.

Και ψάρια μικρότερα υπήρχαν πολλά και βράχοι μεγάλοι και άγριοι βυθοί.

Εκεί μας τραβούσε η φωνή.

Τον λέγαμε «μόλο», μα μόλος δεν ήτανε. Ήτανε η αρχή του, ο σκελετός του, το θεμέλιό του, ένα κοπάδι από πέτρες θεόρατες που ριχτήκανε στη θάλασσα, για να χτιστεί απάνω τους το μπαστούνι του λιμανιού, ο κυματοθραύστης. Ο κυματοθραύστης δεν χτίστηκε, δεν τελείωσε ποτέ. Κι έμειναν οι πέτρες, άλλες στο βυθό κι άλλες πιο πάνω, κι άλλες ξένερες ολότελα.

.....

Πηδούσαμε από πέτρα σε πέτρα, ακολουθώντας δρόμους νοητούς και φτάναμε στην άκρη. Τα καλάμια ψάρευαν και το νερό ανεβοκατέβαινε στις τρύπες και τραγουδούσε ο μόλος μυστικά.

Τι παράξενος που ήταν! Φαινόταν πολύ παλιός αλλά όμως ήτανε πάντα στην αρχή του. Ήταν ερείπιο πριν γίνει χτίσμα. Είχε ρημάξει προτού φτιαχτεί. . . . Μα ήτανε χαρούμενος. Το φως τον πλημμυρούσε και γύρω η θάλασσα χαμογελούσε και έφεγγε ως τον πάτο. Και μας τραβούσε εκεί μεσοθάλασσα, μακριά απ' τη στεριά, σα να 'ταν ένα πέτρινο καράβι αραγμένο εκεί για μας.

Πηγή: Θέμος Ποταμιάνος, Με το γυαλί του ψαρά, βιβλιοπωλείο της Εστίας Ι.Δ. Κολλάρου & ΣΙΑ

Με το γυαλί του ψαρά

1. Με τι μέσα ψάρευαν ο συγγραφέας και οι φίλοι του, όταν ήταν παιδιά;

2. Είχαν αποτέλεσμα τα ψαρέματά τους; Τι έπιαναν συνήθως;

3. Γιατί τα παιδιά ήθελαν περισσότερο από οπουδήποτε αλλού να πηγαίνουν στο «μόλο»;

4. Ο «μόλος» ήταν μόλος πραγματικός; Τι ακριβώς ήταν;

5. Τι είδους συναισθήματα δημιουργούσε στο συγγραφέα και στην παρέα του ο «μόλος»;

6. Η φράση «Στο μόλο, παιδιά, στο μόλο» είναι ελλειπτική, της λείπει δηλαδή ένα βασικό συστατικό της πρότασης, το ρήμα. Μπορείτε να τη συμπληρώσετε με το βασικό στοιχείο που λείπει; Γιατί όμως ο συγγραφέας προτιμάει την ελλειπτική μορφή;

7. «Τι παράξενος που ήταν!»: Σκεφτείτε τι εκφράζει η πρόταση (κρίση, επιθυμία, ερώτηση ή κάποιο συναίσθημα) και πείτε τι είδους είναι με βάση το περιεχόμενό της (πρόταση κρίσεως, πρόταση επιθυμίας, ερωτηματική ή επιφωνηματική πρόταση).

8. «Ψαράδες τρομεροί!»: η φράση είναι ελλειπτική, επειδή της λείπει ένα βασικό συστατικό. Μπορείτε να το συμπληρώσετε; Γιατί ο συγγραφέας το παρέλειψε;

9. «Τον λέγαμε μόλο, μα μόλος δεν ήταν»: η περίοδος περιέχει δύο προτάσεις. Μπορείτε να τις βρείτε και να τις ξεχωρίσετε τη μία από την άλλη; Ποια από τις δύο είναι καταφατική και ποια αρνητική (έχει άρνηση: δεν, μην κτλ.);

10. Σας αρέσει κάποια δραστηριότητα στη θάλασσα (κολύμπι, ψάρεμα, κάτι άλλο); Αν ναι, γράψτε ένα γράμμα σε ένα φίλο σας που κατοικεί σε κάποιο ορεινό χωριό και δεν έχει συχνή επαφή με τη θάλασσα. Παρουσιάστε του τι σας αρέσει να κάνετε περισσότερο όταν βρίσκεστε στη θάλασσα και εξηγήστε του τι σας προσφέρει αυτή η δραστηριότητα, γιατί σας συγκινεί.

Θυμηθείτε ότι πρέπει να ξεκινήσετε το γράμμα σας με μια προσφώνηση προς το πρόσωπο αυτό* (π.χ. Αγαπημένε μου παππού Κώστα, Γιαγιά Ελένη, Αγαπητέ κύριε Γιώργο κτλ.) *και να το κλείσετε με μια έκφραση που να εκφράζει τα συναισθήματά σας* (Με αγάπη, Σας φιλώ κτλ.) *και το όνομά σας.

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΟΥΜΕ ΣΤΗ . . . ΘΑΛΑΣΣΑ

1

Ο δάσκαλος στο σχολείο λέει στα παιδιά:
- Το υποβρύχιο που βούλιαξε είχε μηχανή 1000 άλογα.
Και πετάγεται ο Τοτός:
- Και πνίγηκαν όλα τα άλογα, κύριε;

2

Ο θείος:
Αν άνοιγε μια τρύπα στη βάρκα, παιδιά, και έμπαινε νερό τι θα κάνατε;
Τα ξεφτέρια ανίψια:
Θα ανοίγαμε κι άλλη μια, για να βγαίνουν τα νερά.

Δραστηριότητες

1. Τι σας έκανε να γελάσετε στο 1ο ανέκδοτο; Γιατί η απορία του Τοτού είναι αστεία;
2. Τι σας έκανε να γελάσετε στο 2ο ανέκδοτο; Γιατί η ιδέα που έχουν τα ξεφτέρια ανίψια είναι αστεία;
3. Εσείς τι θα κάνατε αν βρισκόσασταν μέσα σε μια βάρκα κι άνοιγε μια τρύπα;

Βρείτε την άσχετη λέξη και διώξτε τη

Με βάση τη λογική και τις γνώσεις σας βρείτε ποια είναι η άσχετη από τις παρακάτω λέξεις:

1
- Σαμοθράκη
- Αλόννησος
- Θάσος
- Λήμνος
- Κέρκυρα
- Σκιάθος
- Σκόπελος

2
- Καπετάνιος
- Μηχανικός
- Καμαρότος
- Υδραυλικός
- Ναύτης
- Θερμαστής

Χωρίστε σε ομάδες

Παρακάτω σας δίνονται λέξεις που έχουν σχέση με τη θάλασσα.
Χωρίστε τις σε δύο ομάδες.
Προσέξτε κάθε ομάδα να περιέχει αντικείμενα του ίδιου είδους:

Καράβι, υποβρύχιο, αγκίστρι, ιστιοφόρο, πετονιά, δίχτυ, πλοίο.

ΟΜΑΔΑ 1 _____

_____

ΟΜΑΔΑ 2 _____

_____

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΟΥΜΕ ΣΤΗ . . . ΘΑΛΑΣΣΑ

Φανταστείτε μια ιστορία

Θάλασσα, δελφίνι, καράβι, ναυαγός, τρικυμία (φουρτούνα):

Χρησιμοποιήστε τις παραπάνω λέξεις για να φανταστείτε και να γράψετε μια αστεία ιστορία.

Δραστηριότητες

1. Γιατί υπερηφανεύεται ο γάτος στο πρώτο σκίτσο;
2. Ποιος είναι ο Τηλέμαχος;
3. Γιατί ο γάτος νιώθει έκπληξη στο τρίτο σκίτσο;
4. Τι σας έκανε να γελάσετε στην ιστορία αυτή;

Προσπαθήστε να λύσετε το σταυρόλεξο που ακολουθεί:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	

Οριζόντια

1. Ευχάριστη ασχολία με τη θάλασσα για μικρούς και μεγάλους
2. Κλωστή . . . του ψαρά. Δένει στην άκρη της το αγκίστρι
4. Το ψάρι τρώει το δόλωμα και πιάνεται σε αυτό
6. Σκάφη που ταξιδεύουν κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας
7. Πλοίο που ταξιδεύει με πανιά
9. Νησί του βορείου Αιγαίου
11. Νησί που βρίσκεται απέναντι από την Καβάλα

Κάθετα

1. Εργάζεται σε πλοίο
8. Το πλοίο αλλιώς
9. Το πέλαγος που βρέχει τις ακτές του νομού σας
17. Σε αυτήν φτιάχνουν τα παιδιά κάστρα με κουβαδάκια

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ

Πηγή: εφημ. Ερευνητές, 31-10-99

Χριστόφορος Κολόμβος

1. Ποιο ήταν το επάγγελμα του πατέρα του Χριστόφορου Κολόμβου;

2. Γιατί ο Χριστόφορος Κολόμβος δεν ακολούθησε το επάγγελμα του πατέρα του;

3. Ποιος ήταν ο Χριστόφορος Κολόμβος; Πότε έζησε; Γιατί έμεινε γνωστός στην ιστορία; Βρείτε πληροφορίες και εικόνες, αν μπορείτε, γι' αυτόν και το περίφημο πλοίο του «Σάντα Μαρία» και παρουσιάστε τις στην τάξη σας.

4. Θα ήταν εύκολα πιστεύετε τα ταξίδια στη θάλασσα στην εποχή του Χριστόφορου Κολόμβου; Τι δυσκολίες πιστεύετε πως θα αντιμετώπιζαν οι ναυτικοί τότε; Τι κινδύνους έκρυβαν τα ταξίδια τους;

5. Διαβάστε στο κείμενο το διάλογο μεταξύ πατέρα και γιου. Η πρόταση που διατυπώνει ο πατέρας είναι πρόταση κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματική ή επιφωνηματική; Γιατί; Τι εκφράζει;

6. Με ιστορικά στοιχεία που θα μαζέψετε για το ταξίδι του Χριστόφορου Κολόμβου συνεχίστε την ιστορία. Διηγηθείτε γραπτά τη θαλασσινή περιπέτειά του: πού πήγε, τι είδε, τι αντιμετώπισε, πώς κατάφερε να γυρίσει πίσω. Παρουσιάστε την ιστορία στους συμμαθητές σας.

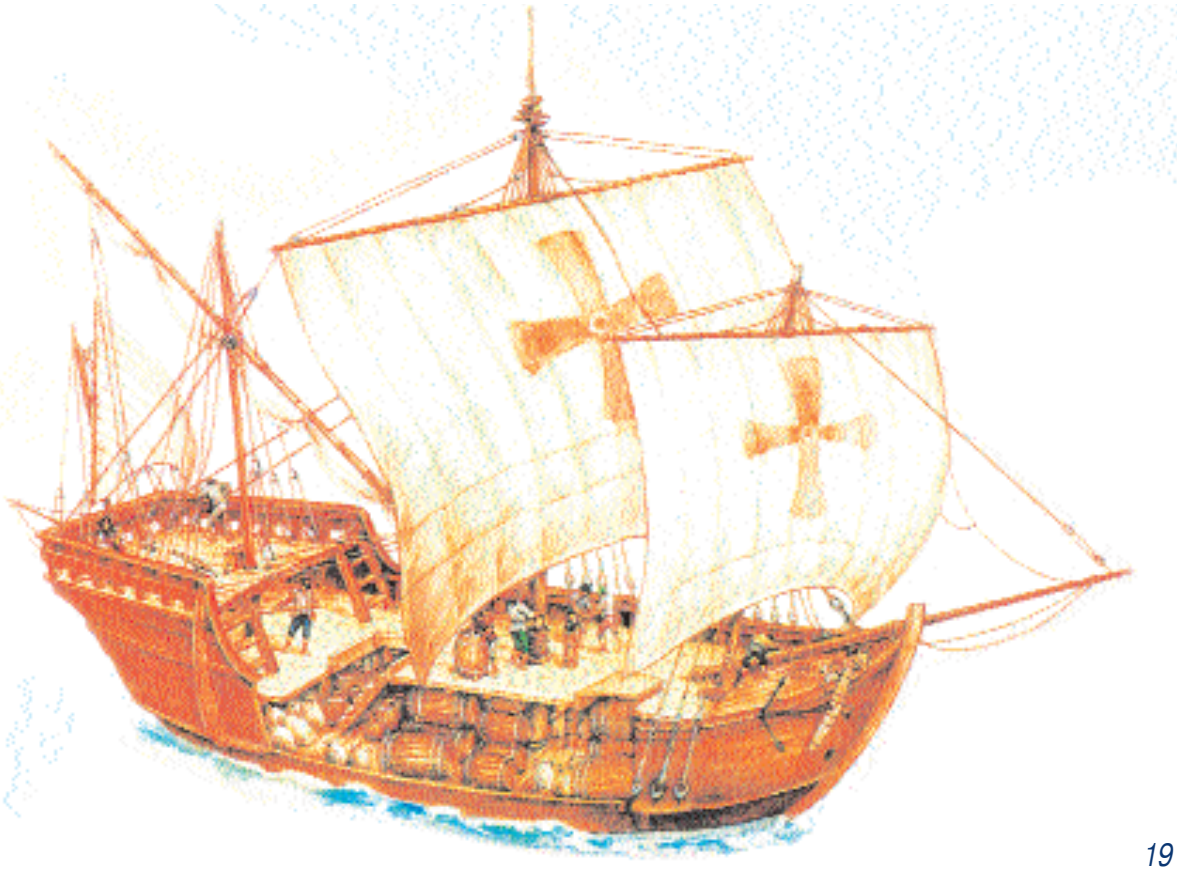

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

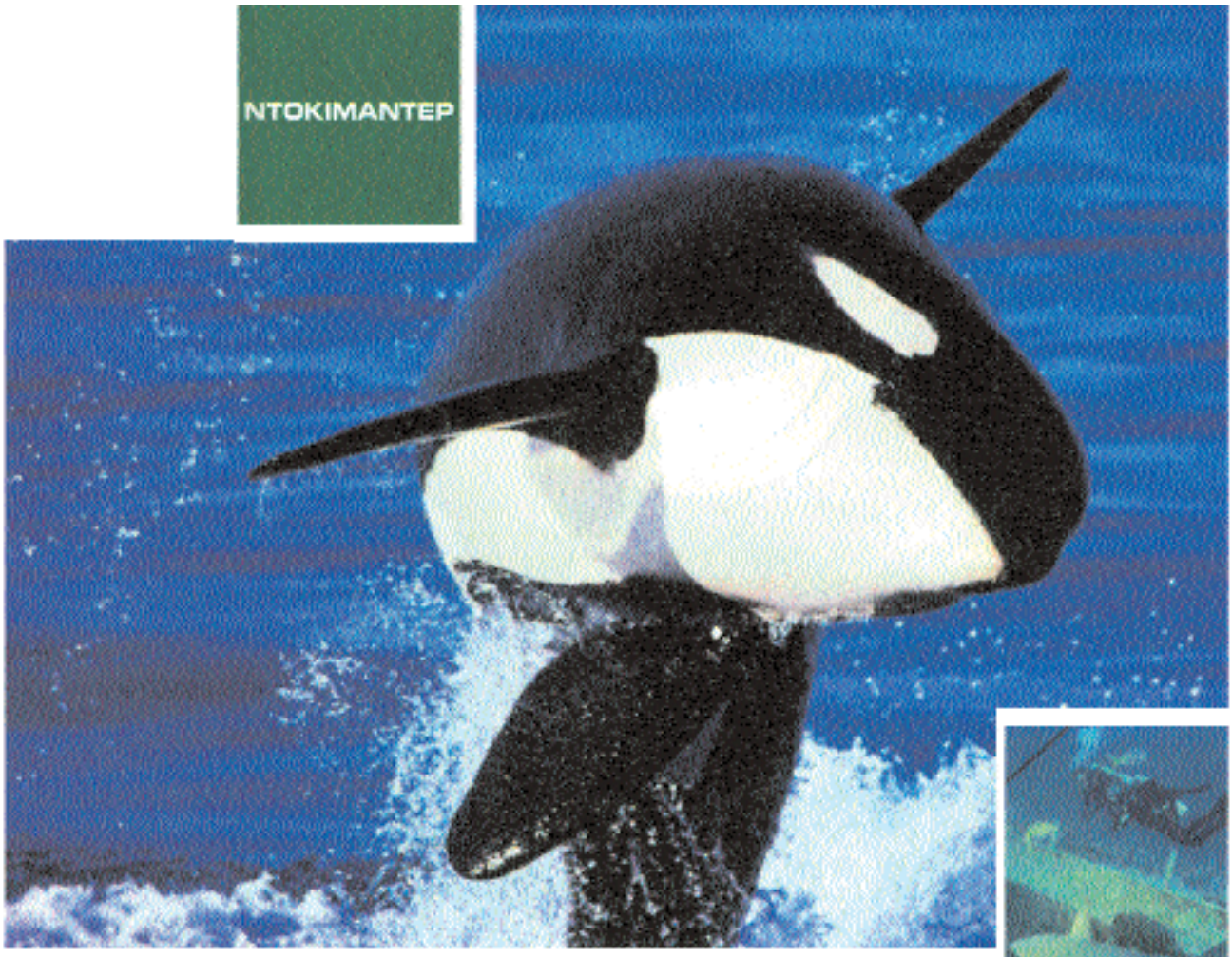

ΖΩΑ ΣΕ... ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ!

Το μητρικό ένστικτο ξυπνά τον Φεβρουάριο στο **Animal Planet**, που σας δίνει την ευκαιρία, μέσα από την εκπομπή **Ζώα... Σε Ενδιαφέρουσα**, να γνωρίσετε ανθρώπινες φάλαινες, πανέμορφες γάτες και αδιαγώ πτους σκύλους... Λίγο πριν γεννήσουν και μεγαλώσουν τον υπόλοιπο χρόνο. Η εκπομπή φιλοξενεί όχι μόνο τις... εγκύους, αλλά και τους ανθρώπους που τις φροντίζουν και περιμένουν με αγωνία τα μικρά τους. Στις 2 Φεβρουαρίου, η εκπομπή, σας μεταφέρει στο **Σαν Ντιέγκο** και στη μονάδα παρακολούθησης και εκπαίδευσης θαλάσσιων ειδών, **Sea World**, για να γνωρίσετε την επικίνδυνη **φάλαινα Τακάρα** που σύντομα θα γίνει... μαμά!

Η εκπαιδεύτρια της, **Γουέντι Καρλάιλ**, είναι πάντα δίπλα της *ελπίζοντας* ότι το νέο μέλος του Sea World θα γίνει πηγή έμπνευσης και καινούργιων πληροφοριών για την επόμενη γενιά εκπαιδευτών, ίσως, σκεβός, έγινε με εκείνη και την Τακάρα πριν από δέκα χρόνια.

ΖΩΑ ΣΕ... ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ!
Από 2 έως 5/2 στις 12:05
Γνωρίστε τις μέλλουσες μητέρες του **Animal Planet**!

ΚΥΝΗΓΟΙ ΚΑΡΧΑΡΙΩΝ

Σάββατο 1 & 8/2 στις 20:40

Ο **Τζέι Νιι** και ο **Αμκάνιο** σας καλούν να ζήσετε μαζί τους μοναδικές εμπειρίες και συναντήσεις που κόβουν την ανάσα!
Οι δύο θαρραλέοι πτερωτοί βουτάνε στις θάλασσες του **Ατλαντικού** και του **Ινδικού Ωκεανού** για να βρεθούν αντικρύ με επικίνδυνους καρχαρίες, πλείστους, για μην γίνουν ο... μεζές τους.

NOVAMAGAZINE

Πηγή: περιοδικό NOVA, 18-01-03

Ντοκιμαντέρ

1. Τι είδους εκπομπές είναι αυτές που παρουσιάζονται στο κείμενο; Εσείς βλέπετε τέτοιες εκπομπές;
2. Στις 2 Φεβρουαρίου τι θα παρουσιάσει η εκπομπή «Ζώα . . . Σε ενδιαφέρουσα»;
3. Ποια είναι η Τακάρα και ποια η Γουέντι Καρλάιλ; Πότε γνωρίστηκαν αυτές οι δύο;
4. Ποιοι είναι ο Τζέι Ντι και ο Ασκάνιο; Ποια πρόσκληση κάνουν στους τηλεθεατές;

5. Ποια από τις δυο εκπομπές θα προτιμούσατε να παρακολουθήσετε και για ποιους λόγους;

6. «Οι δύο θαρραλέοι . . . μεζές τους»: βρείτε την αρνητική πρόταση. Αφαιρέστε την άρνηση, κάντε την καταφατική και διαβάστε το απόσπασμα. Σας φαίνεται λογικό το νόημα που δίνει τώρα;
7. Μαζέψτε από εφημερίδες και περιοδικά που παρουσιάζουν το Πρόγραμμα της Τηλεόρασης, εκπομπές που αφορούν το θαλάσσιο κόσμο (ζώα και φυτά της θάλασσας, εξερεύνηση του βυθού, γνωστά ναυάγια κτλ.). Πείτε τη γνώμη σας για κάθε εκπομπή από αυτές που βρήκατε βάζοντας αστεράκια ανάλογα με το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για σας. Βάλτε ένα αστεράκι στην εκπομπή που παρουσιάζει πολύ μικρό ενδιαφέρον για σας, δύο αστεράκια σε αυτήν που τη θεωρείτε μέτρια, τρία στην καλή, κατά τη γνώμη σας, εκπομπή και τέσσερα στην εξαιρετική. Γράψτε από μια σύντομη παρουσίαση για το θέμα κάθε εκπομπής. Στη συνέχεια παρουσιάστε τις στην τάξη σας και συζητήστε με τους συμμαθητές σας την αξιολόγηση που κάνατε στις εκπομπές αυτές.

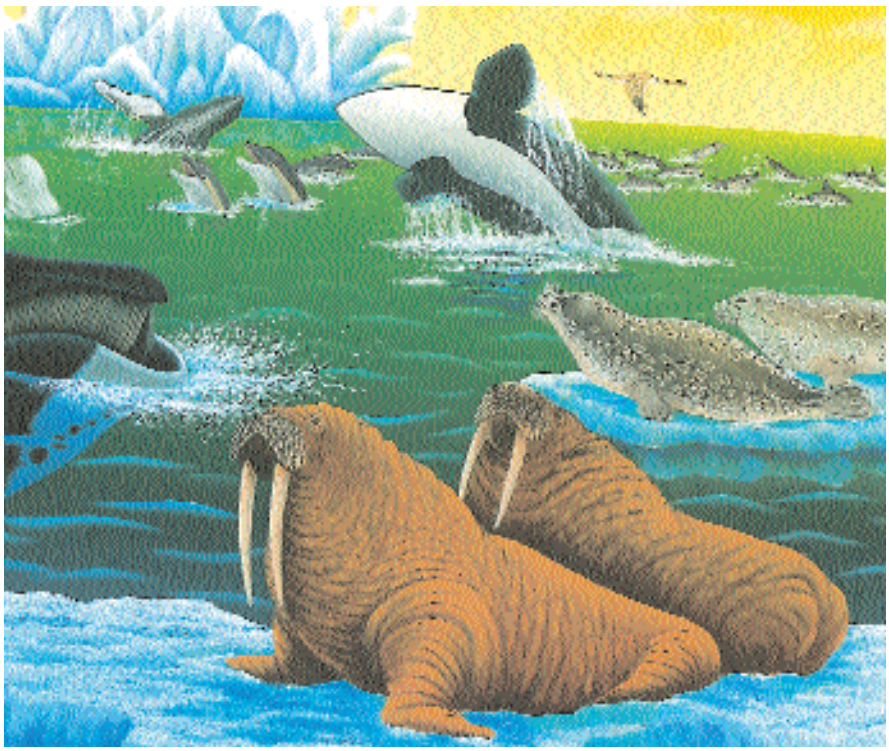

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΠΛΟΙΑ	ΠΥΛΕΣ
ΑΝΕΚ LINES α.ε. (4197400 410 420)	ΑΠΤΕΡΑ - ΑΡΚΑΔΙ - ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ - ΚΑΝΤΙΑ - ΛΑΤΩ - ΛΙΣΣΟΣ - ΠΡΕΒΕΛΗ- ΜΥΡΙΔΙΩΤΙΣΣΑ - ΡΕΘΥΜΝΟ	Άγιος Διονύσης ΠΥΛΗ Α
Λ.Α.Ν.Ε. (4274009 - 4110716)	Β. ΚΟΡΝΑΡΟΣ - ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ	Άγιος Διονύσης ΠΥΛΗ Α
ΜΙΝΩΙΚΕΣ (4080006 - 13)	Φ/Γ ΑΓ.ΓΑΛΗΝΗ- ΚΙΝΓΚ ΜΙΝΩΣ - Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ - ΔΑΙΔΑΛΟΣ - ΕΛ ΓΚΡΕΚΟ	Άγιος Διονύσης ΠΥΛΗ Α
MINOAN FLYING DOLPHINS (4199000 - 30)	ΕΞ. ΑΘΗΝΑ - ΕΞ. ΑΠΟΛΛΩΝ - ΕΞ. ΑΡΗΣ - ΕΞ. ΑΡΤΕΜΙΣ - ΕΞ. ΑΦΡΟΔΙΤΗ - ΕΞ. ΕΡΜΗΣ - ΕΞ. ΝΑΙΑΣ - ΕΞ. ΠΟΣΕΙΔΩΝ - ΕΞ. ΣΑΜΙΝΑ - ΕΞ. ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ - HIGH SPEED I - HIGH SPEED II - FLYING CAT 2 - FLYING CAT 4	Τζελέπη ΠΥΛΗ Γ
HELLAS FERRIES (4187000)	ΕΞ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ - ΕΞ. ΜΗΛΟΣ - ΕΞ.ΟΛΥΜΠΙΑ - ΕΞ.ΑΔΩΝΙΣ	Λεμονάδικα ΠΥΛΗ Γ
G.A. FERRIES (4225100)	ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΑ - ΜΑΡΙΝΑ - ΡΟΔΑΝΘΗ -ΡΟΜΙΛΝΤΑ- Φ/Γ ΝΙΚΟΛΑΣ Α.	Αγ. Σπυρίδωνα ΠΥΛΗ Ε
	ΜΙΛΕΝΑ - ΝΤΑΛΙΑΝΑ	Λεμονάδικα ΠΥΛΗ Γ
Δ.Α.Ν.Ε. (429340 - 6)	ΙΑΛΥΣΣΟΣ - ΠΑΤΜΟΣ - ΡΟΔΟΣ	Αγ. Σπυρίδωνα ΠΥΛΗ Ε
Ν.Ε.Λ. (4122002)	ΑΓ. ΡΑΦΑΗΛ - ΘΕΟΦΙΛΟΣ - ΜΥΤΙΛΗΝΗ - ΣΑΠΦΩ - ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ - ΑΛΚΑΙΟΣ	Ηετιώνεια ΠΥΛΗ Η
	ΑΙΟΛΟΣ ΕΧΠΡΕΣ	Τζελέπη ΠΥΛΗ Γ

Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.yen.gr

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΩΝ ΑΠΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Ημερομηνία Δρομολογίου: 9/1/2003

ΟΝΟΜΑ ΠΛΟΙΟΥ	ΩΡΑ ΑΝΑΧ.	ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ
ΜΠΛΟΥ ΣΤΑΡ ΠΑΡΟΣ	7:25:00 πμ	ΣΥΡΟ-ΠΑΡΟ-ΝΑΞΟ-ΙΟ-ΘΗΡΑ
ΕΞ.ΠΗΓΑΣΟΣ	7:45:00 πμ	ΚΥΘΝΟ-ΣΕΡΙΦΟ-ΣΙΦΝΟ-ΚΙΜΩΛΟ-ΜΗΛΟ
ΕΞ.ΑΦΡΟΔΙΤΗ	8:00:00 πμ	ΣΥΡΟ-ΤΗΝΟ-ΜΥΚΟΝΟ
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΚΑΤ/ΝΗ	8:00:00 πμ	ΠΑΡΟ-ΝΑΞΟ-ΙΟ-ΘΗΡΑ
ΡΟΔΟΣ	3:00:00 μμ	ΠΑΤΜΟ-ΛΕΡΟ-ΚΑΛΥΜΝΟ-ΚΩ-ΡΟΔΟ
ΝΤΑΛΙΑΝΑ	4:00:00 μμ	ΠΑΡΟ-ΝΑΞΟ-ΑΓ.ΚΗΡΥΚΟ-ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ-ΒΑΘΥ
ΡΟΔΑΝΘΗ	4:00:00 μμ	ΚΑΛΥΜΝΟ-ΚΩ-ΡΟΔΟ-ΚΑΣΤ/ΖΟ-ΡΟΔΟ
ΜΠΛΟΥ ΣΤΑΡ ΝΑΞΟΣ	6:00:00 μμ	ΠΑΡΟ-ΝΑΞΟ-ΘΗΡΑ
ΘΕΟΦΙΛΟΣ	7:00:00 μμ	ΧΙΟ-ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΕΞ. ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	8:00:00 μμ	ΠΑΡΟ-ΝΑΞΟ-ΚΑΤΑΠΟΛΑ
ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	8:30:00 μμ	ΧΑΝΙΑ
ΚΡΗΤΗ Ι	8:30:00 μμ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
ΚΝΩΣΟΣ ΠΑΛΑΣ	9:00:00 μμ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.yen.gr

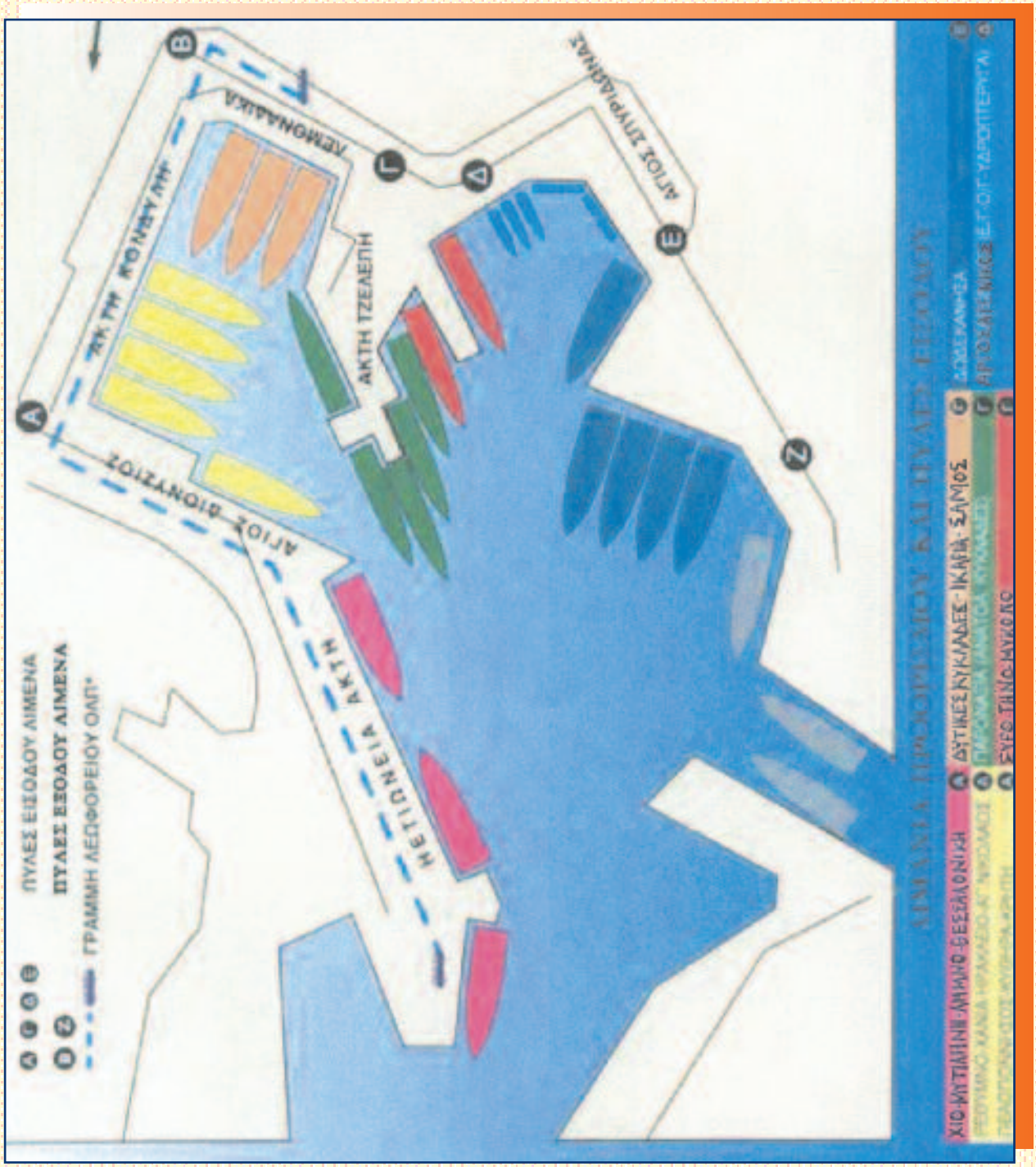

Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.yen.gr

Δρομολόγια πλοίων

Χάρτης λιμανιού Πειραιά

1. Αν είστε ένας επιβάτης που θέλει να ταξιδέψει από τον Πειραιά στη Μυτιλήνη στις 9/1/03, με ποιο πλοίο θα ταξιδέψετε και τι ώρα θα αναχωρήσετε;

2. Αν θέλετε να ταξιδέψετε την ίδια μέρα από τον Πειραιά στη Νάξο, μεταξύ ποιων δρομολογίων έχετε να διαλέξετε; Αν θέλετε όμως να ταξιδέψετε οπωσδήποτε πρωί για τον ίδιο προορισμό, ποιες επιλογές έχετε;

3. Το πλοίο Νταλιάνα σε ποια νησιά πηγαίνει; Να τα δείξετε στο χάρτη.

4. Πρόκειται να πάτε στα Χανιά στις 9/1/03. Με ποιο πλοίο θα ταξιδέψετε, τι ώρα θα αναχωρήσετε και από ποια ακριβώς περιοχή του Πειραιά θα πάρετε το καράβι; (Συμβουλευτείτε το χάρτη του λιμανιού του Πειραιά πριν απαντήσετε.)

5. Αν θέλετε την ίδια μέρα να ταξιδέψετε για τη Σέριφο, με ποιο πλοίο θα πάτε, τι ώρα θα φύγει το πλοίο και από πού θα το πάρετε;

6. Θέλετε να ταξιδέψετε για τη Ρόδο, τον Αύγουστο, περίοδο με μεγάλη τουριστική κίνηση. Τηλεφωνήστε σε ένα πρακτορείο ταξιδιών από τον κατάλογο που σας δίνεται και μάθετε πληροφορίες που θα σας βοηθήσουν να προγραμματίσετε το ταξίδι σας.
Συγκεκριμένα ρωτήστε για:
   - *τα δρομολόγια των πλοίων*
   - *πότε και από πού πρέπει να αγοράσετε τα εισιτήρια*
   - *πόσο κοστίζουν τα εισιτήρια (ολόκληρα και μειωμένα – μαθητικά)*
   - *πότε πρέπει να πάτε στο λιμάνι*
   - *από ποιο σημείο του λιμανιού φεύγει το πλοίο*
   - *ό,τι άλλο θεωρείτε εσείς απαραίτητο.*

Παρουσιάστε τις πληροφορίες που μάθατε στους συμμαθητές σας.

Κώστας Ουράνης

Δυο ώρες πάνω από το Αιγαίο

. . . . Πήρα τη θέση μου στο υδροπλάνο σαν να ετοιμαζόμουν για μια μικρή εκδρομή με αυτοκίνητο. Ο καιρός άλλωστε ήταν ιδανικά ωραίος και ο πιλότος πολύ έμπειρος. Η αποθαλάσσωση έγινε χωρίς την παραμικρότερη δυσκολία. Το υδροπλάνο, αφού γλίστρησε πάνω στα φαληρικά νερά ίσαμε την Καστέλα, υψώθηκε ανάλαφρα και πήρε τη διεύθυνση του Σουνίου.

Ήταν 9.00 το πρωί. Πέντε λεπτά αργότερα περνούσαμε πάνω από τα πευκόφυτα βράχια και τους δαντελωτούς κολπίσκους της Βουλιαγμένης.

Η θάλασσα ήταν γαλήνια και λαμποκοπούσε από τ' αναρίθμητα διαμάντια των ακτίνων του ήλιου. Μικρές ψαρόβαρκες μ' άσπρα πανιά την αυλάκωναν σ' όλες τις κατευθύνσεις. Βλέπαμε μικρά ξερονήσια ψημένα από τον ήλιο κι αριστερά μας έναν ωραίο κόλπο με χαμηλές βουνοσειρές. Ανάμεσα σ' αυτές και στα ξερονήσια σχηματιζόταν ένας θαλάσσιος διάδρομος, μια γαλανή λεωφόρος όπου διασταυρώνονταν μικρά καΐκια. Το χρώμα της θάλασσας ήταν ονειρικά γαλανό, όπως όταν την κοιτάζει κανείς από το παράθυρο ενός βυθισμένου υποβρυχίου. Κοντά στις ακρογιαλιές άσπριζαν κάτω από την επιφάνεια των νερών οι ξέρες. Βρισκόμαστε στο ακρωτήριο Σούνιο. Τα στρογγυλά πεύκα του φαίνονταν μικροσκοπικά σαν τα δέντρα παιδικών παιχνιδιών, μερικές τέντες κατασκηνώσεων έδιναν την εντύπωση πεταλίδων και οι διασκορπισμένες εδώ κι εκεί επαύλεις έκαναν μικρούς άσπρους κύβους ανάμεσα στην πρασινάδα.

……

……

Το υδροπλάνο έφευγε με μια σταθερότητα που θα ζήλευε ακόμα και επιβάτης αυτοκινήτου σ' ασφαλτωμένο δρόμο. Το παραμικρότερο κούνημα δεν τάραζε το εναέριο ταξίδι μας.

Είχε κανείς το συναίσθημα ότι ήταν καθισμένος σ' αναπαυτική πολυθρόνα, τοποθετημένη σ΄ έναν εξώστη που κάτω του απλωνόταν μια απέραντη πανοραμική θέα. Κάτω γυάλιζε, όλη φως, η θάλασσα του Αιγαίου. Σιλουέτες νησιών πρόβαλαν εδώ κι εκεί, πάνω από την επιφάνεια των θαλάσσιων οριζόντων. Ώσπου να χαρούμε την ονειρώδη αυτή θέα, βρισκόμαστε πάνω από την Κέα.

Δυο ώρες πάνω από το Αιγαίο

1. Με τι ταξιδεύει ο συγγραφέας; Μπορείτε να βρείτε φωτογραφίες του μέσου αυτού και να τις παρουσιάσετε στην τάξη;

2. Από πού ξεκινάει ο συγγραφέας το ταξίδι του; Από ποια μέρη περνά; Πού φτάνει στο τέλος του αποσπάσματος; Να δείξετε στο χάρτη την πορεία του ταξιδιού του.

3. Πώς είναι ο καιρός την ημέρα του ταξιδιού;

4. Τι βλέπει ο συγγραφέας κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του;

5. Ποια χρώματα που βλέπει τον εντυπωσιάζουν; Να βρείτε στο κείμενο τις συγκεκριμένες φράσεις που δείχνουν χρώματα.

6. Βρείτε το απόσπασμα μέσα στο κείμενο: «Το υδροπλάνο έφευγε με μια ευστάθεια που θα ζήλευε ακόμα και επιβάτης αυτοκινήτου σ' ασφαλτωμένο δρόμο. Το παραμικρότερο κούνημα δεν τάραζε το εναέριο ταξίδι μας». Ποια πρόταση του αποσπάσματος είναι αρνητική; Να τη βρείτε και να την υπογραμμίσετε.

7. Βρείτε την περίοδο μέσα στο κείμενο: «Ο καιρός ήταν ιδανικά ωραίος και ο πιλότος πολύ έμπειρος». Στην περίοδο αυτή υπάρχουν δύο προτάσεις. Μπορείτε να τις βρείτε; Με ποια λέξη συνδέονται αυτές οι δύο προτάσεις μεταξύ τους; Οι προτάσεις αυτές είναι κύριες (εκφράζουν δηλαδή ένα πλήρες νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους στο λόγο) ή είναι δευτερεύουσες (δε δίνουν δηλαδή νόημα μόνες τους αλλά εξαρτώνται από άλλες προτάσεις);

8. Έχετε κάνει ποτέ ένα ταξίδι στη θάλασσα; Αν ναι, γράψτε ένα γράμμα σε έναν παππού ή σε μια γιαγιά που δεν έχει δει ποτέ θάλασσα και διηγηθείτε του / της τις εντυπώσεις σας από το ταξίδι αυτό.

Θυμηθείτε ότι πρέπει να ξεκινήσετε το γράμμα σας με μια προσφώνηση προς το πρόσωπο αυτό **(π.χ. Αγαπημένε μου παππού Κώστα, Γιαγιά Ελένη, Αγαπητέ κύριε Γιώργο κτλ.)** ***και να το κλείσετε με μια έκφραση που να εκφράζει τα συναισθήματά σας*** **(Με αγάπη, Σας φιλώ κτλ.)** ***και το όνομά σας.***

Προσφορά εφημερίδας Ερευνητές

προσφορά * προσφορά * προσφορά * προσφορά * προσφορά * προσφορά *

Η προσφορά μας συνεχίζεται

Οι ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ εξασφάλισαν από το Βιβλιοπωλείο ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ μια μοναδική σειρά δέκα εικονογραφημένων λεξικών για όλα τα μέλη του club: Σε αυτό το φύλλο, **Πλοία και Ναυσιπλοΐα**. Στις σελίδες του, θα βρείτε περισσότερες από 200 έγχρωμες φωτογραφίες και σχέδια που επεξηγούν πάνω από 3.000 όρους.

ΠΩΣ ΘΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΤΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ:

- **Για τους φίλους της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και της Πάτρας.**

Συμπληρώστε τη φόρμα προσφοράς. Φέρτε την στα βιβλιοπωλεία ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ, στις διευθύνσεις που ακολουθούν, μαζί με 250 δραχμές, για το έξοδο διαχείρισης, και θα παραλάβετε από εκεί το συγκεκριμένο τόμο. Η προσφορά θα συνεχιστεί στο επόμενο επτά τεύχη, μέχρι να συμπληρωθεί η σειρά.

- **Για τους φίλους μας από την υπόλοιπη Ελλάδα.**

Κόψτε και κρατήστε τις φόρμες προσφοράς που θα βρείτε στα επόμενα 7 τεύχη (συμπληρώστε μία απ' όλες). Όταν μαζέψετε και τις 10, ταχυδρομήστε τις στη διεύθυνση ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ, Γραβιάς 3-5, Αθήνα 106 78. Το έξοδο αντικαταβολής είναι 2.500 δραχμές για το λεξικό (10 X 250) συν 1.500 δραχμές για τα ταχυδρομικά έξοδα.

Βιβλιοπωλείο ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ
Αθήνα (Γραβιάς 9-13, Εξάρχεια, τηλ. 3808203)
Θεσσαλονίκη (Νίκης 3, Παραλία, τηλ. 031/226190)
Πάτρα (Γεροκωστοπούλου 31-33, τηλ. 061/278727).

Κουπόνι προσφοράς

Όνομα .....
Επώνυμο ..... Ηλικία .....
Όνομα πατέρα ..... Τάξη .....
Οδός, αριθμός ..... Τ.Κ. .....
Περιοχή ..... Πόλη ..... Τηλ. .....

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1999

Πηγή: εφημερίδα Ερευνητές, 14-02-99

Προσφορά εφημερίδας Ερευνητές

1. Τι αφορά η προσφορά της εφημερίδας; Τι προσφέρεται και από ποιο βιβλιοπωλείο;

2. Πώς μπορεί κανείς να αποκτήσει το βιβλίο της προσφοράς, αν κατοικεί στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη ή την Πάτρα;

3. Ποια είναι η διεύθυνση του βιβλιοπωλείου Πρωτοπορία στην Πάτρα;

4. Αν κάποιος επιθυμεί να αποκτήσει το βιβλίο και κατοικεί στην Ξάνθη, τι πρέπει να κάνει; Πόσα χρήματα θα στείλει συνολικά;

5. «Συμπληρώστε τη φόρμα προσφοράς», «Κόψτε και κρατήστε τις φόρμες προσφοράς»: Βρείτε τις προτάσεις στο κείμενο. Τι εκφράζουν; Δίνουν μήπως κάποια πληροφορία, δηλώνουν μια προτροπή για τον αναγνώστη ή διατυπώνουν κάποια απορία; Τι προτάσεις είναι; Κρίσεως, επιθυμίας ή ερωτηματικές;

6. Συμπληρώστε το κουπόνι προσφοράς. Βάλτε το σε ένα φάκελο και ταχυδρομήστε το στη διεύθυνση που σας δίνει το κείμενο.

Θυμηθείτε να γράψετε στο κέντρο του φακέλου τη διεύθυνση του παραλήπτη (αυτού στον οποίο απευθύνεται το γράμμα) και πάνω αριστερά το δικό σας όνομα και τη διεύθυνσή σας. Σημειώστε επίσης πάνω στο φάκελο το σημείο όπου θα κολλήσετε το γραμματόσημο.

Δυο παράξενες ψαρο ... ειδήσεις

Η Ηλιόχαρη της Χρυσής Ακτής

28-12-2002 ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

Ξανά στην Αυστραλία. Ποιος ξέρει; Ίσως το κάνουμε επειδή ζηλεύουμε που εκεί ο ήλιος λάμπει, ενώ εδώ τις τελευταίες μέρες ο καιρός μάς έχει κλείσει για τα καλά μέσα στο παλτά μας.

Στην Αυστραλία, λοιπόν, και συγκεκριμένα στο ενυδρείο της Χρυσής Ακτής, ένα υπέροχο δελφινάκι, μόλις τεσσάρων εβδομάδων, η Σάνι, ή Ηλιόχαρη επί το ελληνικότερον, έχει καταγοητεύσει τους παντες με τα υδάτινα παιχνιδίσματά της μαζί με τη Μόκι, τη μητέρα της.

Να πιστέψουμε...

23-11-2002 ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

...ότι το κερατολουλουδόψαρο της Κουάλα Λουμπούρ, πρωτεύουσας της Μαλαισίας, φέρνει τύχη σε όσους το αντικρίσουν να καλυμπάει; Αυτή η μοναδική ικανότητά του, σύμφωνα με τους ειδικούς, οφείλεται στο στρογγυλό σχήμα του, στο χρώμα των πτερυγιών του και στις μαργαριταρένιες κηλίδες που κοσμούν το σώμα του, κυρίως όμως στο εξόγκωμα –διάβαζε κέρατο– που κάνει το κεφάλι του να φαίνεται έτσι ακριβώς όπως το βλέπετε...

Πηγή: εφημ. Ερευνητές, 28-12-02 και 23-11-02

Δυο παράξενες ψαρο . . . ειδήσεις!

1. Τι είναι η Ηλιόχαρη σύμφωνα με το πρώτο κείμενο; Πού ζει;

2. Ποια είναι η Μόκι;

3. Να περιγράψετε ένα κερατολουλουδόψαρο με πληροφορίες από το δεύτερο κείμενο.

4. Πού ζει το παράξενο αυτό ψάρι;

5. Γιατί το ονόμασαν έτσι;

6. Παίξτε ένα παιχνίδι στην τάξη: Περιγράψτε στους συμμαθητές σας ένα ψάρι με όσο πιο πολλές λεπτομέρειες μπορείτε και χωρίς να λέτε ποιο ψάρι έχετε στο νου σας. Για κάθε ψάρι που οι συμμαθητές σας θα καταλαβαίνουν ποιο είναι από την περιγραφή σας, θα παίρνετε ένα βαθμό. Για να δούμε ποιος από σας θα μαζέψει τους περισσότερους βαθμούς!

7. Να βρείτε τις ερωτηματικές προτάσεις των δύο κειμένων. Θα τις αναγνωρίσετε από το ερωτηματικό που έχουν στο τέλος.

8. Η θάλασσα κρύβει ένα πλήθος από παράξενα πλάσματα. Βρείτε εικόνες, γράψτε σύντομα σχόλια γι' αυτά και φτιάξτε μια αφίσα για την τάξη σας.

Οδηγίες Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας

12 Συμβουλές για τους Λουόμενους

1. *Μην απομακρύνεστε, κολυμπώντας από τις ακτές, όταν μάλιστα δεν ξέρετε καλό κολύμπι. Σκεφθείτε την επιστροφή, που είναι περισσότερο κουραστική.*

2. *Μην μπαίνετε στη θάλασσα πριν περάσουν 3-4 ώρες από το φαγητό.*

3. *Μην πίνετε οινοπνευματώδη ποτά πριν κολυμπήσετε.*

4. *Μην κάνετε βουτιές σε περιοχές που δεν γνωρίζετε το βάθος ή τη διαμόρφωση του βυθού.*

5. *Μην αφήνετε τα μικρά παιδιά μόνα τους στη θάλασσα χωρίς να τα προσέχετε και να τα επιτηρείτε.*

6. *Μην κολυμπάτε σε περιοχές όπου υπάρχουν πινακίδες που προειδοποιούν ότι η θάλασσα είναι μολυσμένη.*

7. *Μη μένετε πολλή ώρα στον ήλιο - ιδιαίτερα στα πρώτα μπάνια - γιατί υπάρχει κίνδυνος για εγκαύματα ή ηλίαση.*

8. *Αν αισθανθείτε ρίγος ή ζαλάδα, βγείτε αμέσως από τη θάλασσα.*

9. *Αν κουραστείτε κολυμπώντας, μη σας πιάσει πανικός. Μείνετε στην επιφάνεια σε οριζόντια θέση και συνεχίστε ήρεμα, όταν ξεκουραστείτε.*

10. *Αν πάθετε "κράμπα", μη φοβηθείτε. Χαλαρώστε το μέρος του σώματος που "πιάστηκε" και με αργές κινήσεις κολυμπήστε προς την ακτή.*

11. *Αν υπάρχουν σημαδούρες που δείχνουν τα όρια έξω από τα οποία επιτρέπεται να κινούνται τα ταχύπλοα σκάφη, μην κολυμπάτε πιο πέρα από αυτές.*

12. *Αν αντιληφθείτε κολυμβητή να ζητάει βοήθεια και δεν μπορείτε να τον βοηθήσετε, καλέστε και εσείς σε βοήθεια.*

Πηγή: Ιστοσελίδα του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.yen.gr

12 Συμβουλές για τους Λουόμενους

1. Σε ποιους απευθύνονται οι συμβουλές αυτές; Για ποιο λόγο; Ποιος τις έγραψε;

2. Γιατί δεν πρέπει να απομακρυνόμαστε από την ακτή κολυμπώντας;

3. Σύμφωνα με το κείμενο, σε ποια μέρη πρέπει να αποφεύγουμε τις βουτιές;

4 Τι πρέπει να κάνουμε αν συνοδεύουμε μικρά παιδιά στη θάλασσα;

5. Γιατί δεν πρέπει να μένουμε πολλή ώρα στον ήλιο;

6. Αν κουραστούμε την ώρα που κολυμπάμε, τι πρέπει να κάνουμε;

7. Επιτρέπεται να κολυμπάμε σε περιοχή όπου υπάρχουν σημαδούρες που δείχνουν ότι εκεί κινούνται ταχύπλοα σκάφη;

8. Να υπογραμμίσετε τις αρνητικές προτάσεις του κειμένου.

9. Να χωρίσετε την 9η και τη 12η συμβουλή σε προτάσεις.

10. Δείτε τις συμβουλές 1, 7 και 8 και υπογραμμίστε τις προτάσεις επιθυμίας που υπάρχουν σε αυτές.

Θυμηθείτε ότι με τις προτάσεις επιθυμίας εκφράζουμε γενικά μια επιθυμία μας, μια προτροπή, παράκληση, προσταγή κτλ.

11. Κάποιος φίλος σας ετοιμάζεται να πάει με μια παρέα για ψάρεμα με βάρκα. Με βάση τις οδηγίες που διαβάσατε για τους κολυμβητές, γράψτε του ένα σύντομο σημείωμα με συμβουλές για ασφαλές ψάρεμα. Προσπαθήστε να γράψετε προτάσεις σύντομες, σαφείς και κατανοητές.

12. Φτιάξτε έναν κατάλογο οδηγιών / προτροπών για τους συμμαθητές σας για να κρατούν τις παραλίες καθαρές. Κολλήστε τον σε έναν τοίχο της τάξης σας.

Θαλασσάκι μου

Καλαματιανό δωδεκανησιακό τραγούδι

Θάλασσα, θάλασσα, τους θαλασσινούς,
θαλασσάκι μου,
μην τους θαλασσοδέρνεις,
θαλασσώνουνε, για σένα ξημερώνουνε.

Ροδόσταμο, ροδόσταμο να γίνεσαι,
θαλασσάκι μου,
την πόρτα τους να ραίνεις,
θαλασσάκι μου,
και φέρε το πουλάκι μου.

Θάλασσα κι αλμυρό νερό,
να σε ξεχάσω δεν μπορώ.

Θάλασσα, θάλασσα, που τον έπνιξες, αχ αμάν, αμάν,
της κοπελιάς τον άντρα,
θαλασσάκι μου,
εσύ 'σαι το μεράκι μου.

Κι η κοπελιά είναι μικρή,
θαλασσάκι μου,
και δεν της παν τα μαύρα,
θαλασσάκι μου,
και φέρε το πουλάκι μου.

Θάλασσα κι αλμυρό νερό,
να σε ξεχάσω δεν μπορώ.

Αχ, θάλασσά μου σκοτεινή

Στίχοι και μουσική: Νίκος Πορτοκάλογλου.

Αχ, θάλασσά μου σκοτεινή,
θάλασσα αγριεμένη,
πού θα με βγάλεις το πρωί
σε ποια στεριά μου ξένη;

Τα είχα όλα μια φορά
μα ήθελα παραπάνω.
Τι να τα κάνω τώρα πια
απόψε που σε χάνω;

Μέσα στα μαύρα σου νερά
κομμάτια κι η ζωή μου.
Αχ, θάλασσά μου εσύ βαθιά,
μου κρύβεις το νησί μου!

Θαλασσάκι μου

Αχ, θάλασσά μου σκοτεινή

1. Τι ζητάει από τη θάλασσα ο άγνωστος καλλιτέχνης του δημοτικού τραγουδιού στις τρεις πρώτες στροφές;

2. Στην τέταρτη και πέμπτη στροφή εκφράζεται στο τραγούδι 21 ένα παράπονο προς τη θάλασσα. Ποιο είναι αυτό;

3. Ο άγνωστος καλλιτέχνης που έγραψε το τραγούδι 21 φαίνεται να αγαπά ή να μισεί τη θάλασσα; Σε ποιους στίχους εκφράζονται με μεγαλύτερη σαφήνεια τα συναισθήματά του;

4. Τι ρωτάει τη θάλασσα ο καλλιτέχνης στην α΄ στροφή του τραγουδιού 22;

5. Ποιο παράπονο εκφράζει στην τελευταία στροφή του τραγουδιού 22;

6. Και στα δυο τραγούδια οι καλλιτέχνες μιλάνε στη θάλασσα στο β΄ ενικό πρόσωπο. Γιατί το κάνουν αυτό; Τι είναι γι' αυτούς η θάλασσα;

7. Και στα δυο τραγούδια υπάρχει αναφορά σε ένα χρώμα. Σε ποιο; Τι ρόλο παίζει το χρώμα αυτό σε καθένα από τα δυο τραγούδια;

8. Έχετε ακούσει τα τραγούδια αυτά; Τι νιώθετε όταν ακούτε το καθένα από αυτά;

9. «Να σε ξεχάσω δεν μπορώ!»: προσέξτε το σημείο της στίξης. Τι εκφράζει η πρόταση αυτή; Πώς θα τη χαρακτηρίζατε με βάση το περιεχόμενό της: κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματική ή επιφωνηματική;

10. ***«Τι να τα κάνω τώρα πια απόψε που σε χάνω;»:***
προσέξτε το σημείο της στίξης. Τι εκφράζει η πρόταση αυτή; Πώς θα τη χαρακτηρίζατε με βάση το περιεχόμενό της: κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματική ή επιφωνηματική;

11. Υπάρχουν πολλά τραγούδια που αναφέρονται στη θάλασσα. Συγκεντρώστε στίχους και τίτλους τέτοιων τραγουδιών. Ρωτήστε συγγενείς, φίλους, γνωστούς και κινηθείτε σε όλα τα είδη του τραγουδιού. Μαζέψτε και εικόνες, σκίτσα και φωτογραφίες από θαλασσινά τοπία. Κάντε και δικές σας ζωγραφιές με θέμα τη θάλασσα και κάποιες σκηνές που παρουσιάζουν τα τραγούδια που θα επιλέξετε. Δημιουργήστε μια αφίσα με τα τραγούδια και τις εικόνες και στολίστε με αυτήν την τάξη σας.

Τήνος

ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Τουλάχιστο δύο ιλοία από τον Πειραιά και τη Ραφήνα έχουν καθημερινά προορισμό την Τήνο το καλοκαίρι. Περίπου τέσσερις ώρες απέχει το νησί από τη Ραφήνα και πάνω από πέντε από τον Πειραιά. Μην ξεχνάτε και τα δραμολάγια με ταχύπλοια. Οι χιλιομετρικές αποστάσεις στο εσωτερικό του νησιού είναι πολύ μικρές. Από τη Χώρα, λοιπόν, οι βασικότερες χιλιομετρικές αποστάσεις είναι: Κτικάδος 8, Καρδιανή 20, Ιστέρνια 24, Πύργος 30, Πάνορμος 31, Τριαντάρος 8, Κώμη 17, Κολυμπήθρα 20.

Πηγή: Διακοπές Plus, Ετήσιος Τουριστικός

Οι παραλίες του νησιού

Μία από τις ωραιότερες παραλίες της Τήνου είναι η Κολυμπήθρα (στη συνέχεια του δρόμου μετά τον Κρόκο και την Κώμη). Διπλή παραλία η Κολυμπήθρα, με το μεγάλο κομμάτι της να το δέρνουν περισσότερο τα κύματα και το άλλο, το μικρό, καλά προφυλαγμένο, να λιάζει τα κρυστάλλινα ήσυχα νερά του, ανεξαρτήτως καιρού.

Η πιο εντυπωσιακή παραλία, πάντως, είναι αυτή της Λιβάδας, ακολουθώντας το χωματόδρομο (7 χλμ περίπου) έξω από το χωριό Μυρσίνη. Τα βράχια υψώνονται τριγύρω δαρμένα, λιανισμένα από την ορμή της θάλασσας, και αν έχει αέρα, καλύτερα να μην αψηφήσετε τα κύματα. Το νερό, άλλωστε, ακούγεται όπως γλιστράει ανάμεσα και κοπανάει τα μεγάλα βότσαλα της παραλίας. Ο αχός του φτάνει στ' αφτιά ανατριχιαστικός, αλλά και πάλι το τοπίο παραμένει υπέροχο.

Λιλιπούτεια αλλά γοητευτική είναι η παραλία της Σάντα Μαργαρίτας, την οποία ανακαλύπτεις ακολουθώντας – κοντά στη Στενή – τη διασταύρωση που οδηγεί στην Παναγία των Αγγέλων (τι υπέροχο όνομα!). Ο χωματόδρομος (6 χλμ περίπου) είναι εύκολος στην αρχή, δύσκολος και κατηφορικός κοντά στη μικρή «μυστική και απόκρυφη» παραλία της Σάντα Μαργαρίτας. Η καθολική εκκλησία της Βασίλισσας των Αγγέλων δεσπόζει ψηλά και το νησί που αντικρίζεις σε απόσταση που νομίζεις ότι είναι δύο απλωτές, δεν είναι άλλο από τη Μύκονο.

Όσοι θα ήθελαν να μείνουν κοντά στον Πύργο, η πιο καλή και κοντινή επιλογή για μπάνιο είναι το γοητευτικό λιμάνι του Πάνορμου, που άντως μυρίζει φρέσκο ψάρι!

Οι πιο κοντινές παραλίες στη Χώρα για εκείνους που βιάζονται είναι ο Άγιος Σώστης που αναπτύσσεται ραγδαία σε θέρετρο, με πλήρεις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, η Παχιά Άμμος και η Λυχναφτιά, λίγο μετά τον Άγιο Γιάννη Πόρτο, και φυσικά τα Κιόνια από την άλλη μεριά.

Σαμοθράκη

Σαμοθράκη. *Βάρος:* Απόμερη παραλία στο νότιο τμήμα του νησιού. Δύσκολη πρόσβαση. Από το *Λάκκωμα* 5 χλμ. με αυτοκίνητο και μετά με οκάρος. Ψιλή κάτασπρη άμμος και βαθυγάλανα νερά, ιδανικά για υπερβύθιο ψάρεμα.

Μπορείτε να κατασκηνώσετε στα καταπράσινα δέντρα. Πριν πάτε φροντίστε να πάρετε προμήθειες και νερό.

Πηγή: περιοδικό COSMOS, τεύχ. 3, Ιούλιος 1994

Τήνος | Σαμοθράκη

1. Το κείμενο αναφέρεται σε δυο νησιά, την Τήνο και τη Σαμοθράκη. Ξέρετε πού βρίσκονται τα δύο αυτά νησιά; Βρείτε τα στο χάρτη.

2. Από πού φεύγουν τα πλοία για την Τήνο;

3. Πόσες ώρες διαρκεί το ταξίδι;

4. Πού βρίσκεται η παραλία Κολυμπήθρα;

5. Τι κάνει την παραλία Λιβάδα εντυπωσιακή;

6. Ποιο νησί αντικρίζει ο επισκέπτης από την παραλία Σάντα Μαργαρίτα;

7. Πού θα διαλέξει να μείνει ο επισκέπτης της Τήνου που του αρέσει το φρέσκο ψάρι;

8. Πού θα διαλέξει να μείνει ο επισκέπτης της Τήνου που επιθυμεί να βρίσκεται κοντά στη Χώρα και να χαίρεται τις ανέσεις ενός μεγάλου ξενοδοχείου;

9. Εσείς, αν αποφασίζατε να επισκεφτείτε την Τήνο, σε ποιο από αυτά τα μέρη που παρουσιάζονται στον Οδηγό θα θέλατε να μείνετε; Για ποιους λόγους;

10. Πώς μπορεί να πάει κανείς στην παραλία Βάτος της Σαμοθράκης;

11. Πού θα μείνει ο επισκέπτης της παραλίας αυτής;

12. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος τις προτάσεις που ακολουθούν, σύμφωνα με όσα γράφονται στο κείμενο:

    α. Η παραλία *Βάτος* της Σαμοθράκης προσφέρεται για κοσμοπολίτικες διακοπές. ❑

    β. Η παραλία *Κιόνια* της Τήνου βρίσκεται κοντά στη Χώρα. ❑

    γ. Ο *Πύργος* απέχει από τη Χώρα περισσότερο από τον *Πάνορμο*. ❑

13. Οι πληροφορίες προέρχονται από τουριστικούς οδηγούς. Παρουσιάζουν όμως μια βασική διαφορά μεταξύ τους. Μήπως μπορείτε να την εντοπίσετε; Ποιος από τους δύο οδηγούς σάς δίνει περισσότερες πληροφορίες για τις παραλίες που περιγράφει;

14. Βρείτε τις παραλίες που υπάρχουν στο νομό σας. Ποιες από αυτές ξεχωρίζουν για τις φυσικές ομορφιές τους και την τουριστική τους κίνηση; Βρείτε στοιχεία γι' αυτές και παρουσιάστε τις με λεπτομέρειες σε ένα κείμενο που θα αποτελέσει απόσπασμα ενός Οδηγού για το νομό σας που ετοιμάζει το σχολείο σας.

Ευγενία Φακίνου

Η μεγάλη πράσινη

1

Οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι όταν μιλούσαν για τη θάλασσα έλεγαν: η μεγάλη πράσινη. Οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι έπλεαν το Νείλο αλλά φοβήθηκαν την ανοιχτή πράσινη πελαγίσια θάλασσα. Δεν τόλμησαν. Δεν έγιναν ποτέ θαλασσοπόροι. Έβαλαν τους Κρήτες να τους κάνουν το εμπόριο και τη ναυτιλία.

2

Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα

Θάλασσα

Ως θάλασσα με την ευρύτερη σημασία του όρου, νοείται το σύνολο των αλμυρών τμημάτων της υδρόσφαιρας τα οποία επικοινωνούν μεταξύ τους και καλύπτουν τα 3/4 περίπου της Γης. Σε μερικές περιπτώσεις, ο όρος θάλασσα αποδίδεται και σε αλμυρές λίμνες, είτε λόγω του μεγάλου μεγέθους τους (π.χ. Κασπία Θάλασσα) είτε για ιστορικούς λόγους (π.χ. Νεκρά Θάλασσα). Ωστόσο, με τη στενότερη σημασία του όρου, ως θάλασσα νοείται μια σχετικά περιορισμένη και στενή αλμυρή υδάτινη μάζα (π.χ. Βαλτική Θάλασσα, Μεσόγειος Θάλασσα κλπ.) σε αντίθεση με τον ευρύτερο ωκεανό.

3

Σύγχρονο ορθογραφικό και ερμηνευτικό λεξικό ελληνικής γλώσσας, Ο.Ε.Ε. ΑΤΛΑΣ

Θάλασσα: υδάτινη αλμυρή μάζα που καλύπτει το μεγαλύτερο τμήμα της γης – τμήμα τέτοιας έκτασης – αλμυρή λίμνη – το θαλασσινό νερό – η θαλασσοταραχή.

Τι είναι θάλασσα;

1. Η μεγάλη πράσινη

2. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα

3. Σύγχρονο ορθογραφικό και ερμηνευτικό λεξικό ελληνικής γλώσσας

1. Ποιο είναι το κοινό στοιχείο των τριών κειμένων;
2. Ποιες διαφορές παρουσιάζει το κείμενο 1 με τα άλλα δυο; Πού νομίζετε ότι οφείλονται οι διαφορές αυτές;
3. Ποιο από τα κείμενα σας φαίνεται περισσότερο επιστημονικό; Για ποιους λόγους; Μπορείτε να βρείτε συγκεκριμένους επιστημονικούς όρους μέσα στο κείμενο αυτό;
4. Πώς ονόμαζαν οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι τη θάλασσα σύμφωνα με το κείμενο 1;
5. Γιατί οι Αιγύπτιοι δεν έγιναν ποτέ θαλασσοπόροι;
6. Πώς έκαναν τις εμπορικές συναλλαγές τους;
7. Τι είναι θάλασσα σύμφωνα με το κείμενο 2;
8. Να βρείτε τις Θάλασσες που αναφέρει το κείμενο 2 στο χάρτη.

9. Τα κείμενα 2 και 3 δίνουν ορισμούς της θάλασσας. Ποια βασική διαφορά όμως παρουσιάζουν; Ποιο από τα δύο είναι μεγαλύτερο;
10. Ποιο από τα τρία κείμενα έχει περισσότερες ελλειπτικές προτάσεις; Να τις βρείτε και να προσπαθήσετε να συμπληρώσετε τα βασικά συστατικά που λείπουν.
11. Να βρείτε τις αρνητικές προτάσεις του κειμένου 1.

12. «Οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι έπλεαν . . . πελαγίσια θάλασσα»: να χωρίσετε την περίοδο σε προτάσεις. Πώς συνδέονται οι δύο προτάσεις μεταξύ τους;
13. Βρείτε κι άλλους ορισμούς για τη θάλασσα από άλλες εγκυκλοπαίδειες και λεξικά. Με τα στοιχεία που θα συγκεντρώσετε από τους ορισμούς αυτούς, γράψτε σε τρεις σειρές ένα δικό σας ορισμό για τη θάλασσα.

14. Γράψτε ένα σύντομο κείμενο για τα συναισθήματα που σας δημιουργεί η εικόνα και διαβάστε το στους συμμαθητές σας.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Του Αιγαίου

Ο έρωτας
Το αρχιπέλαγος
Κι η πρώρα των αφρών του
Κι οι γλάροι των ονείρων του
Στο πιο ψηλό κατάρτι του ο ναύτης ανεμίζει
Ένα τραγούδι

Ο έρωτας
Το τραγούδι του
Κι οι ορίζοντες του ταξιδιού του
Κι η ηχώ της νοσταλγίας του
Στον πιο βρεμένο βράχο η αρραβωνιαστικιά προσμένει
Ένα καράβι

Ο έρωτας
Το καράβι του
Κι η αμεριμνησία των μελτεμιών του
Κι ο φλόκος της ελπίδας του
Στον πιο ελαφρό κυματισμό του ένα νησί λικνίζει
Τον ερχομό

Πηγή: Οδυσσέας Ελύτης, Προσανατολισμοί

Του Αιγαίου

1. Να περιγράψετε την εικόνα που δίνει ο ποιητής με τους στίχους του στην α΄ στροφή του ποιήματος.

2. Ποιο είναι το αρχιπέλαγος που αναφέρει ο ποιητής στο 2ο στίχο; Να το δείξετε στο χάρτη.

3. Μπορείτε να περιγράψετε πώς φαντάζεστε το καράβι του ποιήματος;

4. Να περιγράψετε την εικόνα που δίνει ο ποιητής στην β΄ στροφή του ποιήματος.

5. Ποια είναι τα συναισθήματα του ναύτη στη β΄ στροφή; Τι νοσταλγεί;

6. Η θάλασσα στο ποίημα σας φαίνεται να είναι γαλήνια ή φουρτουνιασμένη;
Να δικαιολογήσετε την εντύπωση που σας δημιουργεί με στοιχεία του ποιήματος.

7. Το ποίημα σας δημιουργεί μια αισιόδοξη ή απαισιόδοξη ψυχική διάθεση; Για να απαντήσετε μελετήστε προσεκτικά την γ΄ στροφή.

8. Το ποίημα έχει γίνει τραγούδι. Φαντάζεστε ότι θα έχει γίνει ένα χαρούμενο, ένα λυπητερό ή ίσως ένα νοσταλγικό τραγούδι; Βρείτε λέξεις από το ποίημα που να δημιουργούν τη διάθεση που πιστεύετε (χαρά, λύπη, νοσταλγία).

9. Να βρείτε ή να φτιάξετε εικόνες, σκίτσα, φωτογραφίες ή ζωγραφιές που θα μπορούσαν να συνοδέψουν το ποίημα και να ταιριάζουν με το περιεχόμενό του και τις εικόνες που κρύβονται στους στίχους του. Δημιουργήστε μια αφίσα στο κέντρο της οποίας θα βρίσκονται οι στίχοι του ποιήματος και γύρω τους οι σχετικές εικόνες.

ΑΠΕΙΛΕΙΤΑΙ η θαλάσσια

Ένα ταξίδι πάνω στο καβούκι της θαλάσσιας χελώνας...

Συχνά οι άνθρωποι ανωρωτούνται: «Μα γιατί οι θαλάσσιες χελώνες κινδυνεύουν αρκετά γενικών τώρα πολλά αβγά;» ή «Σε τι μας χρησιμεύουν οι χελώνες και πρέπει να προστατευτούν;». Αυτά είναι τα πιο συνηθισμένα ερωτήματα που ακούμε. Στις παρακάτω γραμμές, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε κάποια από αυτά.

Μάθε να τις ξεκωρίζεις!

Στην Ελλάδα συναντούμε οκτώ είδη χελωνών. Τα τρία είναι της ξηράς, τα δύο του γλυκού νερού και άλλα τρία είδη είναι της θάλασσας.

Η Δερματοχελώνα, η μεγαλύτερη απ' όλες, είναι θαλάσσια και ονομάζεται έτσι επειδή έχει στο καβούκι της σκληρό δέρμα. Η Πράσινη χελώνα είναι αποκλειστικά χορτοφάγος, η μόνη από τις θαλάσσιες χελώνες, και η Καρέττα είναι η πιο συνηθισμένη στη Μεσόγειο και το μόνο είδος που γεννάει τα αβγά της σε ελληνικές παραλίες. Μια σημαντική διαφορά των θαλάσσιων χελωνών από αυτές της ξηράς και του γλυκού νερού είναι ότι δεν μπορούν να κρύψουν το κεφάλι και τα πτερύγιά τους μέσα στο καβούκι τους.

Τότε που δεν υπήρχαν ακόμη άνθρωποι...

Οι χελώνες είναι ερπετά και ζουν στον πλανήτη εδώ και 150 εκατομμύρια χρόνια, από την εποχή των δεινοσαύρων. Εκείνη την εποχή ήταν αρκετά διαφορετικές απ' ό,τι στις μέρες μας. Το αρχαιότερο απολίθωμα θαλάσσιας χελώνας που βρέθηκε, ονομάστηκε «Αμχίλων» και είχε μήκος περίπου όσο ένα μικρό αυτοκίνητο.

Δεινόσαυροι δεν υπάρχουν πια. Οι χελώνες, όμως, συνεχίζουν να ζουν στη στεριά, στο γλυκό νερό και στη θάλασσα. Αν όμως οι άνθρωποι συνεχίσουν να αδιαφορούν για το περιβάλλον, είναι πιθανό οι επόμενες γενιές να τις βλέπουν μόνο σε φωτογραφίες...

Μύθοι και ιστορίες...

Ένας ινδικός μύθος αναφέρει πως η γη στηρίζεται στις πλάτες τριών ελεφάντων, οι οποίοι με τη σειρά τους στέκονται στο καβούκι μιας γιγάντιας θαλάσσιας χελώνας που κολυμπά στη θάλασσα του απείρου. Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, η θαλάσσια χελώνα ήταν το ιερό ζώο της Αφροδίτης και του Ποσειδώνα.

Μάλιστα, ένα από τα πρώτα ελληνικά νομίσματα, ο στατήρας της Αίγινας, που δόθηκε π.Χ., απεικονίζει μια θαλάσσια χελώνα.

Ακολουθώντας τα χνάρια της Καρέττα...

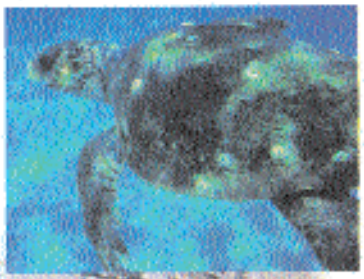

Κάθε χρόνο, από το Μάιο μέχρι τον Αύγουστο, οι παραλίες της Ζακύνθου, της Πελοποννήσου και της Κρήτης, οι θηλυκές Καρέττα βγαίνουν στη στεριά κατά τη διάρκεια της νύχτας για να γεννήσουν. Μέσα σ' ένα λάκκο με μισό μέτρο περίπου βάθος, γεννούν κατά μέσο όρο 120 αβγά που έχουν μέγεθος και σχήμα ίδιο με το μπαλάκι του πινγ-πονγκ. Έπειτα τα σκεπάζουν με άμμο και γυρίζουν στη θάλασσα. Μπορεί να επιστρέψουν το ίδιο καλοκαίρι για δεύτερη ή και τρίτη φορά και να φτιάχουν καινούργιες φωλιές, πάντα στην ίδια περιοχή. Περίπου δύο μήνες αργότερα, εκκολάπτονται τα σβηγά. Οι νεοσσοί (τα χελωνάκια) έχουν μήκος, ο ο κεφαλάκι περίπου όσο ένα σπιρτόκουτο– και χρώμα σκούρο γκρίζο. Μόλις γεννηθούν, τρέχουν προς τη θάλασσα. Από τα χίλια όμως που μπορεί να γεννηθούν μόλις σ' ένα καλοκαίρι, πιστεύεται ότι μόνο ένα θα κατοφέρει να ενηλικιωθεί και να φτιάξει τη δική του φωλιά.

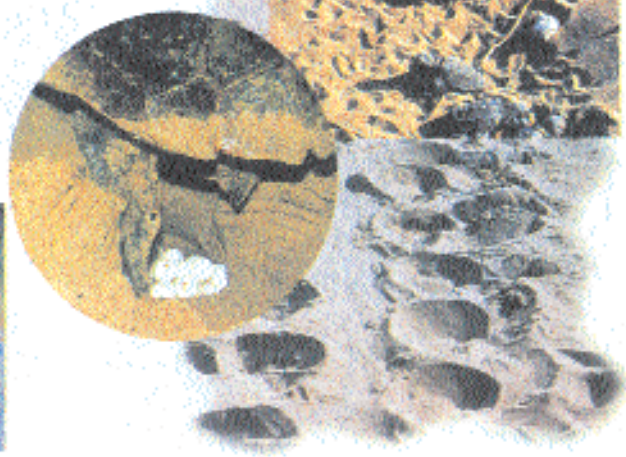

Ίσως έχεις ακούσει πολλά για την Καρέττα, τα γνωρίζεις όμως πραγματικά;

Η Καρέττα –το επιστημονικό της όνομα είναι Caretta caretta– φτάνει σε μήκος το ένα μέτρο και σε βάρος, τα 80 κιλά περίπου. Τρέφεται με μέδουσες, κοχύλια, μύδια, σφουγγάρια και άλλους αργοκίνητους οργανισμούς, κάθε δυσκολία προφυλάσσει το φύρνιο. Στο καβούκι της ζουν μικροί οργανισμοί που μοιάζουν με σκαλίδες, ανήκουν στο αρθροπόδια και ονομάζονται βάλανοι.

Αν θέλει κανείς να ξεχωρίσει το φύλο μιας Καρέττα, σ' αυτό βοηθά η σειρά της, που είναι πολύ μεγαλύτερη στις αρσενικές!

Όπως όλα τα ερπετά, έτσι και οι θαλάσσιες χελώνες αναπνέουν με πνεύμονες, και μπορούν να παραμένουν κάτω από το νερό πολύ περισσότερο από τους ανθρώπους.

Πηγή: εφημ. Ερευνητές, 23-05-99

χελώνα

Μα πού είναι πια οι ήσυχες παραλίες και τα καθαρά νερά;

Όπως και για τα περισσότερα ζώα της Μεσογείου, έτσι και για τις θαλάσσιες χελώνες τα πράγματα γίνονται όλο και δυσκολότερα. Η μεγάλη ανάπτυξη του τουρισμού και η αδιαφορία των ανθρώπων έχει καταστρέψει πολλές από τις περιοχές αναπαραγωγής της Καρέτας-καρέτας, και κατατάσσεται η μεγαλύτερη απειλή γι' αυτή.

Θέλει φίλους τους ανθρώπους...

Όπως κάθε ζώο, έτσι και οι θαλάσσιες χελώνες, έχουν τους φυσικούς εχθρούς τους (θαλασσοπούλια, αλεπούδες, μεγάλα ψάρια κ.ά.). Λιγοί όμως υπήρχαν πάντα σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους. Δυστυχώς, τα προβλήματά τους ξεκινούν από τον άνθρωπο...

Εκατοντάδες χελώνες μπλέκονται κάθε χρόνο σε αλιευτικά εργαλεία. Άλλες, πάλι, τραυματίζονται από τις προπέλες των ταχυπλόων, καθώς λιάζονται στην επιφάνεια του νερού. Και δυστυχώς, πολλές θανατώνονται σκόπιμα από ανθρώπους. Κινδυνεύουν όμως και οι φωλιές και τα χελωνάκια πριν ακόμα φτάσουν στο νερό.

...κάποιοι είναι πράγματι φίλοι της!

Ο «Αρχέλων» Σύλλογος, για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας», έχει ως σήμα το αρχαίο νόμισμα, το στατήρα της Αίγινας. Ιδρύθηκε πριν από 16 χρόνια, με σκοπό την κρίσιμη, την προστασία των θαλάσσιων χελωνών και την ενημέρωση του κοινού. Κάθε χρόνο οργανώνει προγράμματα στις περιοχές όπου γεννάει η Καρέτα-Καρέτα Ελλάς, και ξένοι εθελοντές, παρμένοι από αυτά: προστατεύουν τις φωλιές, τα χελωνάκια και ενημερώνουν τους επισκέπτες. Ανάμεσά τους, χιλιάδες παιδιά ενημερώνονται κάθε χρόνο με το Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Αγωγής (παιδιά, ευκαιρία να ενημερώστε τους δασκάλους σας!).

Ούτε μία, ούτε δύο, αλλά τουλάχιστον τεσσαρεσκαίδεκα χελώνες έχει ο εκπαιδευτής μας Γιάννης Βέργος, 6,5 χρόνων, που συμμετείχε στο διαγωνισμό μας «Πες μου μια λέξη», δηλώνοντας ότι ανάδεικε τη λέξη «χελώνα» επειδή αγαπά πολύ τις χελώνες.

Νοσοκομείο για χελώνες! Να ποιος θα τις φροντίσει!

Το 1994, ιδρύθηκε το Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών, το μοναδικό νοσοκομείο για θαλάσσιες χελώνες στη Μεσόγειο. Βρίσκεται στη Γλυφάδα Αττικής –σε χώρο που έχει παραχωρηθεί από το Δήμο– και στηρίζεται σε βασικά τρόπο, διαμέσου του ΟΣΕ. Εκεί περιθάλπονται τραυματισμένες ή άρρωστες θαλάσσιες χελώνες από όλη την Ελλάδα. Παραμένουν στο Κέντρο μέχρι να επαναβιώσουν και να γυρίσουν πάλι στη θάλασσα. Μέχρι σήμερα, 70 χελώνες, έχουν επανενταχθεί στο φυσικό τους περιβάλλον.

Αν λοιπόν θέλετε να μάθετε περισσότερα για τις θαλάσσιες χελώνες, και ίσως να δείτε κάποια από κοντά, μη διστάσετε να το επισκεφτείτε με γονείς και φίλους! Είναι ανοιχτό κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) από τις 10 π.μ. μέχρι τις 2 μ.μ. και από τις 5 μ.μ. τις 8 μ.μ.

Ακόμα κι εσύ, όμως, μπορείς να τις βοηθήσεις. Θα το κάνεις...;

- Μάθε περισσότερα για τις θαλάσσιες χελώνες μέσα από τις εκδόσεις του Συλλόγου Αρχέλων (βιβλία, πτυχία, αφίσες κ.ά.), που θα βρεις στα γραφεία του, Σολωμού 57, Αθήνα (τηλ. 5231342), ή στο Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών, 3η μαρίνα Γλυφάδας (τηλ. 8982600).
- Υιοθέτησε μια θαλάσσια χελώνα!
- Αν βρίσκεσαι κοντά στη Ζάκυνθο, στον Κυπαρισσιακό και στο Λακωνικό κόλπο, καθώς και στις παραλίες του Ρεθύμνου, των Χανίων και της Μεσσηνίας, κάνε μια κατάκτηση στους σταθμούς ενημέρωσης του Συλλόγου.
- Κάνε απλά, αλλά πολύ χρήσιμα πράγματα.
  - μην πετάς σκουπίδια στην παραλία
  - μην πηγαίνεις στην παραλία τη νύχτα
  - να ειδοποιείς το Σύλλογο όταν βρίσκεις κάποια τραυματισμένη χελώνα
  - μίλησε σε γνωστούς και φίλους. Είναι σίγουρο πως πολλοί μαζί μπορούμε να πετύχουμε περισσότερα.
- Για οποιαδήποτε πληροφορία χρειαστείς, επικοινώνησε:

ΑΡΧΕΛΩΝ
Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας
Σολωμού 57, 104 32, Αθήνα
τηλ./fax: 5231342

Και μην ξεχνάς: «Μπορούμε να ζήσουμε μαζί»!

Απειλείται η θαλάσσια χελώνα

1. Τι είδους ζώα είναι οι χελώνες;

2. Πού ζουν οι χελώνες;

3. Τι λέει η ελληνική μυθολογία για τη θαλάσσια χελώνα;

4. Τι είναι η Καρέττα Καρέττα; Πού ζει; Σε ποιο μέγεθος φτάνει;

5. Σε ποιες ελληνικές παραλίες γεννάει τα αυγά της η Καρέττα Καρέττα ;

6. Περιγράψτε ένα χελωνάκι Καρέττα Καρέττα που μόλις βγήκε από το αυγό. Πώς είναι; Τι κάνει; Πόσες πιθανότητες έχει να επιβιώσει και να ενηλικιωθεί;

7. Ποια είναι η μεγαλύτερη χελώνα που ζει στην Ελλάδα;

   α. Η Δερματοχελώνα **β. Η πράσινη χελώνα** **γ. Η Καρέττα Καρέττα**

8. Τι τρώει η χελώνα Καρέττα Καρέττα;

9. Ποιοι είναι οι εχθροί της; Από τι κινδυνεύει;

10. Τι είναι ο *«Αρχέλων – Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας;»* Σε ποια διεύθυνση βρίσκονται τα γραφεία του συλλόγου αυτού;

11. Τι είναι το Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών; Πού βρίσκεται; Τι υπηρεσίες προσφέρει;

12 Πότε μπορούν τα παιδιά να επισκέπτονται το Κέντρο αυτό για να μαθαίνουν περισσότερα για τις θαλάσσιες χελώνες;

13. «Ακόμα κι εσύ, όμως, μπορείς να τις βοηθήσεις. Θα το κάνεις;»: Να βρείτε την ερωτηματική πρόταση του αποσπάσματος. Πώς την αναγνωρίσατε;

14. «Κάνε απλά, αλλά πολύ χρήσιμα πράγματα:

- *μην πετάς σκουπίδια στην παραλία*
- *μην πηγαίνεις στην παραλία τη νύχτα*
- *μίλησε σε γνωστούς και φίλους»*

Βρείτε τις προτάσεις μέσα στο κείμενο. Δείτε τις όλες προσεκτικά. Τι εκφράζουν; Δίνουν μήπως κάποια πληροφορία στον αναγνώστη ή του λένε να κάνει ή να μην κάνει κάτι; Τι είδους προτάσεις είναι; Κρίσεως ή επιθυμίας;

15. Στο ίδιο απόσπασμα της προηγούμενης άσκησης να βρείτε τις αρνητικές προτάσεις.

16 Γράψτε μια επιστολή στο Σύλλογο για την προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας ΑΡΧΕΛΩΝ. Ζητήστε να σας στείλουν περισσότερες πληροφορίες για τη χελώνα Καρέττα Καρέττα και ρωτήστε ό,τι θέλετε να μάθετε για το ζώο αυτό. Επίσης ζητήστε να σας στείλουν έντυπο υλικό για να ενημερωθείτε για τη δράση του Συλλόγου. Μην ξεχάσετε να δώσετε τη διεύθυνση στην οποία θα περιμένετε την απάντηση του Συλλόγου.

Θυμηθείτε ότι η επιστολή σας απευθύνεται σε μέλη ενός Συλλόγου που δε γνωρίζετε.

Προσπαθήστε να είστε σαφείς και ευγενικοί.

Αρχίστε το γράμμα σας με μια προσφώνηση που θεωρείτε κατάλληλη

(Κύριε, Αγαπητά μέλη του Συλλόγου ΑΡΧΕΛΩΝ,

Αγαπητοί φίλοι της χελώνας Καρέττα Καρέττα κτλ.)

και τελειώστε υπογράφοντας το γράμμα.

Παξοί

Σε απόσταση 7,5 χλμ. από τον Γάιο, στη βορειοανατολική πλευρά του νησιού, βρίσκεται ο Λογγός, το μικρότερο αλλά και γραφικότερο από τα τρία παραθαλάσσια χωριά των Παξών. Χτισμένος σε περίκλειστο όρμο που ανοίγει στην ανατολή, ο Λογγός αποτελεί τον προπύργιο των επισκεπτών του νησιού, που εκτιμούν ιδιαίτερα την επτανησιακή αρχιτεκτονική του, το καταπράσινο τοπίο, αλλά και τις ταβέρνες του χωριού όπου ουκνά

Λάκκα

επικρατεί μεγάλος υψομετρικός.

Νότια του χωριού βρίσκεται το Λεβρεκά, ο όρμος όπου κατεπιβίνονται σπανίως οι λοιδόρενοι. Ωστόσο, η περιοχή έχει και άλλες ενδιαφέρουσες παραλίες, όπως το Μαρμάρι και τον Κάτω στα νότια, τη Γλυφάδα και το Μονοδένδρι στα βόρεια. Ορισμένες από αυτές μπορεί κανείς να τις επισκεφτεί νοικιάζοντας καΐκι από τον Λογγό.

Ιδιαίτερα διηρημένες είναι και το λιμανάκι της Λάκκας, σε πεταλωτό όρμο στα βόρεια του νησιού, που αντικρίζει την Κέρκυρα. Περικυκλωμένο από κατακρύσταλλους λόφους, η Λάκκα προσελκύει τα καλοκαίρια πλήθος επισκεπτών. Ο όρμος, γύρω από τον οποίο συγκεντρώνονται τα γραφικά σπίτια του χωριού, είναι ανοιχτός και ατάραχος, ενώ οι δύο παραλίες (Κανόνι και Χαραμή) θεωρούνται οι καλύτερες του νησιού.

Πηγή: Ταξιδιωτικός Οδηγός Explorer της Καθημερινής – Επτάνησα

Παξοί

1. Από τι είδους βιβλίο είναι παρμένο το απόσπασμα αυτό; Μπορείτε να βρείτε άλλα τέτοια βιβλία και να τα φέρετε στην τάξη να τα δείξετε στους συμμαθητές σας;

2. Σε ποιο νησί βρίσκεται ο Λογγός; Να δείξετε το νησί αυτό στο χάρτη.

3. Γατί οι περισσότεροι από τους επισκέπτες του νησιού πάνε στο Λογγό;

4. Ποιες είναι μερικές καλές παραλίες της περιοχής νότια του Λογγού;

5. Αν δεν μπορεί να πάει κανείς στις παραλίες αυτές με αυτοκίνητο, πώς αλλιώς μπορεί να τις επισκεφτεί;

6. Γιατί αξίζει κανείς να επισκεφτεί τη Λάκκα;

7. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος τις προτάσεις που ακολουθούν, σύμφωνα με όσα γράφονται στο κείμενο:

   α. Οι Παξοί έχουν πολλά παραθαλάσσια χωριά ☐

   β. Ο όρμος της Λάκκας είναι προφυλαγμένος από τους ανέμους ☐

   γ. Το Μαρμάρι και ο Κήπος θεωρούνται οι καλύτερες παραλίες του νησιού ☐

   δ. Το λιμανάκι της Λάκκας βρίσκεται απέναντι από την Κέρκυρα ☐

8. **«Νότια του χωριού βρίσκεται . . . συνήθως οι λουόμενοι»,**
   «Ο όρμος, γύρω από τον οποίο . . . ασφαλής και απάνεμος».

Να βρείτε τις περιόδους στο κείμενο και μετά να τις χωρίσετε σε προτάσεις.

9. «Περικυκλωμένη . . . πλήθος επισκεπτών»: Τι είναι η πρόταση αυτή; Κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματική ή επιφωνηματική; Γιατί;

10. Φανταστείτε ότι έχετε επισκεφτεί την παραλία που φαίνεται στη μια όψη της κάρτας που ακολουθεί. Συμπληρώστε την άλλη όψη της και ταχυδρομήστε την κάρτα σε κάποιο φιλικό ή συγγενικό σας πρόσωπο. Γράψτε για τις εντυπώσεις σας από την περιοχή που επισκέπτεστε, πώς περνάτε εκεί, τι σας εντυπωσιάζει, κάποιες ευχές κτλ. Μην ξεχάσετε να συμπληρώσετε στην κάτω δεξιά πλευρά το όνομα και τη διεύθυνση του παραλήπτη (του προσώπου στο οποίο στέλνετε την κάρτα σας).

ΕΛΛΑΔΑ - GREECE - GRÈCE - GRIECHENLAND

ΚΕΡΚΥΡΑ ΚΟΥΛΟΥΡΑ
CORFU KOULOURA

collection TOUMBIS

Κανείς δεν αρνείται ότι το κολύμπι είναι η καλύτερη άσκηση, αλλά καμιά φορά γίνεται βαρετό. Αν λοιπόν φέτος το καλοκαίρι η πλήξη χτυπήσει την πόρτα σας, θυμηθείτε: Τα θαλάσσια σπορ είναι πολλά, εύκολα και προσιτά στην τιμή. Εμείς διαλέξαμε δύο από αυτά, το σκι και το γουίντ σέρφινγκ.

Παίζοντας με τα κύματα

γουίντ σέρφινγκ

Είναι ολυμπιακό άθλημα και παγκόσμιος πρωταθλητής σε αυτό είναι ο έλληνας Νίκος Κοκλωμανάκης. Αυτό όμως να μη σας τρομάξει σίγα να σας αποθαρρύνει. Δεν είναι ανάγκη να διαγωνιστείτε μαζί του. Αντίθετα, θα ήταν ευκαιρία να διδαχθείτε τα πρώτα σας «βήματα» σ' αυτή θάλασσα. Εκμεταλλευτείτε το.

Το γουίντ σέρφινγκ, εκτός του ότι είναι ένα ανταγωνιστικό άθλημα (γνωστίζει ορισμένα όλο το σύμπαν), είναι και η ταχύτερη μέθοδος αλιευτήματος μεσά το σκάφος (εάν δεν κι).

Η ιδέα είναι ότι το γουίντ σέρφινγκ είναι ένα παραλληλόγραμμο σπορ. Ανάβηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80 για να αρχίσει σιγά-σιγά να χάνει την αξία του. Εκεί που κάποιοι θεωρούν ότι θέλουν δεκάδες κανόνες για σωστή χρήση, σήμερα βρίσκονται «πεταμένα» σε κάποια γωνιά, γεραμένα, και κανείς δεν τους δίνει σημασία.

Αντίθετα σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο το άθλημα μεσουρανεί και κατοικεύθηνοιν στη χώρα μας εκατοντάδες νέοι με τα σκάφη τους για να ασκηθούν σε δυνατές για το άθλημα καιρικές συνθήκες και παραλίες. Θα σκεφτείτε ίσα δεν είναι λίγο κόπος πού ξεκινάνε από κάποια παραλία της Αττικής για να πάνε στην Πάρο, τη Σαντορίνη ή τη Μήλο με μόνο σκάφος το γουίντ σέρφινγκ και τον άνεμο.

Την ευθύνη για τη «μιζέρια» που έχει πάει το άθλημα την έχουν η έλλειψη οργάνωσης των ομοσπονδιών και των αντιπροσώπων. Πολλοί από αυτούς μέσα στην άγνοιά τους πουλούσαν σε αρχάριους μακρές σανίδες. Το αποτέλεσμα ήταν να μην μπορούν να τις ελέγξουν οι άπειροι «αναβάτες» και να απογοητεύονται.

Όσοι θέλουν να αρχίσουν με σωστό τρόπο, πρέπει να προμηθευτούν τον κατάλληλο εξοπλισμό. Για τους αρχάριους είναι κατάλληλα τα σκάφη από 3,80 μέχρι 4,70 μέτρα (μεγάλα). Έχουν όγκο και σταθερότητα. Είναι εφοδιασμένα με καρίνα για να μην παλαντζάρουν και να βυθίζουν τον ιστιοπλοΐα να παραμένει σταθερός. Για να περάσει κανείς σε μικρότερο σκάφος (ως και 2,5 μέτρα), πρέπει να έχει μάθει καλά και να δικιάζει την περιοχή που θέλει. Για παράδειγμα, άλλο σκάφος χρειάζεται για το Τόλο και άλλο για το Αιγάλεω. Όσο πιο πολύ φορτίο κάνει πιο κοντά διαλέγουμε.

Πηγή: περιοδικό COSMOS, τεύχ. 3, Ιούλιος 1994

θαλάσσιο σκι

Είναι το πιο διαδεδομένο και συνήθως το πιο πολύ θυλάκιου άθλημα, από τότε που εφευρέθηκε η αδιάλειπτη θυμαίνα γυμνοπαιδή δύπτη, που απαιτεί δεξιοτεχνία, ικανότητες και πολύ μπαλό. Το μόνο κακό είναι ότι χρειάζεται και κάποιον να σε τραβάει.

Υπάρχουν πολλά είδη σκι: το δικό, το μονοπέδιλο, το μπάρφουτ (χωρίς πέδιλα), το ψυπόλυπτ (σανιδάκι που κάθεσαι ή σε γόνατα) και το πάρφερ (φορείο μονοσκί, σαν μικρό σερφ).

Το σκι είναι ένα άθλημα που χρειάζεται άνεση στο νερό και καλή ισορροπία. Ένα άθλημα που μπορούν να μάθουν όλοι (πάνω από οκτώ χρόνων). Και βέβαια θα ξεκινήσετε από κάποιο σχολή. Αρκεί η σχολή να διαθέτει πεδίο με μπάρα (το πεδίνο που προσδένει στα πλοιάρια). Η μπάρα είναι πιο σταθερή, δεν έχει τα ανεβοκατεβάσματα του σκοινιού και δεν έχει κίνδυνο.

Το επόμενο «βήμα» είναι το μονό. Για να περάσει κάποιος σε αυτό πρέπει να κάνει 2–3 βόλτες με δικό, όπως να μάθει να παρκάρει τα αυτόνερα, να σηκώνει το ένα πόδι και να κάνει το «ανάπαυλα». Το μονοπέδιλο είναι πιο δύσκολο γιατί τοποθετείς με το δύο πόδια στο ίδιο πέδιλο (όπως λέμε τα δύο πόδια σε ένα παπούτσι), χρειάζεται περισσότερη ισορροπία και μεγαλύτερη σκληνάνση.

Το μπάρφουτ (γυμνά πόδια) γίνεται χωρίς πέδιλα και είναι ίσως το πιο δύσκολο σκι. Η θέλασσος, αφού γλιστράει στο νερό δημιούργησε τέτοιο το μόνο άθλημα όπου η πλατιπόδια είναι «πρόνομο». Πολλοί το δοκιμάσαν, αλλά τα παράτησαν οι μισοί τα εγκαταλείπουν γρήγορα, γιατί δύο κρατιούνται από την μπάρα έχει καλώς μάλις όμως γυρίσουν στο σκοινί, εκεί χρειάζεται να παραμείνουν λίγο παραπάνω μέσα στο νερό μέχρις ότου το σκάφος αναπτύξει ταχύτητα και τους υπηρέτει.

Οι ταχύτητες που αναπτύσσουν τα σκάφη για το σκι κυμαίνονται από 20 χλμ. την ώρα για το δικό και φθάνουν ως και 60 για το μονό. Το μπάρφουτ απαιτεί μέγιστη ταχύτητα 45 χλμ. την ώρα για πολύ ελαφρύ σκάφος και φθάνει ως τα 80 για πρωταθλητισμό.

Παίζοντας με τα κύματα

1. Πώς μπορεί κανείς να «παίξει με τα κύματα»; Ποια θαλάσσια αθλήματα αναφέρονται στο κείμενο;

2. Ποιος είναι ο Έλληνας παγκόσμιος πρωταθλητής στο γουίντ σέρφινγκ; Ξέρετε κάτι περισσότερο γι' αυτόν τον αθλητή;

3. Τι σημαίνει η πρόταση: «Το γουίντ σέρφινγκ είναι ένα ισομετρικό άθλημα»;

4. Πότε άνθησε το άθλημα του γουίντ σέρφινγκ στη χώρα μας; Σήμερα υπάρχουν πολλοί νέοι που ασχολούνται με αυτό;

5. Στο εξωτερικό υπάρχουν και σήμερα νέοι που να ασχολούνται με το γουίντ σέρφινγκ;

6. Ποιοι φταίνε για τη μιζέρια στην οποία έχει πέσει το άθλημα στη χώρα μας; Γιατί ευθύνονται αυτοί;

7. Ποιο είναι το κατάλληλο σκάφος για κάποιον αρχάριο στο άθλημα του γουίντ σέρφινγκ;

8. Περιγράψτε με λεπτομέρειες πώς γίνεται το θαλάσσιο σκι. Έχετε δει ποτέ;

9. Από ποια ηλικία και μετά μπορεί να μάθει κανείς θαλάσσιο σκι;

10. Τι ταχύτητα αναπτύσσουν τα σκάφη που τραβούν αυτούς που κάνουν σκι;

11. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος τις προτάσεις που ακολουθούν, σύμφωνα με όσα γράφονται στο άρθρο του περιοδικού:

    α. Με το γουίντ σέρφινγκ μπορεί κανείς να διανύσει πολλά μίλια στο Αιγαίο ☐

    β. Το θαλάσσιο σκι είναι πολύ δύσκολο και μπορούν να το μάθουν μόνον ορισμένοι ☐

    γ. Το μονοπέδιλο είναι πιο εύκολο από το κλασικό σκι με τα δύο πέδιλα ☐

12 Να βρείτε τις αρνητικές προτάσεις στην πρώτη παράγραφο του άρθρου: «Είναι ολυμπιακό άθλημα . . . Εκμεταλλευτείτε το». Στη συνέχεια να βγάλετε τις αρνήσεις και να μετατρέψετε τις προτάσεις αυτές σε καταφατικές.

13. Δείτε την εισαγωγή του άρθρου: «Κανείς δεν αρνείται . . . προσιτά στην τιμή». Να βρείτε την πρόταση επιθυμίας του αποσπάσματος.

Θυμηθείτε ότι με τις προτάσεις επιθυμίας εκφράζουμε γενικά μια επιθυμία μας, μια προτροπή, παράκληση, προσταγή κτλ.

14. Να περιγράψετε ένα θαλάσσιο άθλημα που σας εντυπωσιάζει (κολύμπι, σκι, κανό, ποδήλατο θαλάσσης κτλ.). Βρείτε στοιχεία γι' αυτό και γράψτε για την τεχνική του, πώς γίνεται δηλαδή, πώς μπορεί να μάθει κανείς το άθλημα αυτό, τι απαιτεί και τι προσφέρει. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στο μαθητικό περιοδικό του σχολείου λίγο πριν τις καλοκαιρινές διακοπές.

1. Γαλάζιες σημαίες για τις ακτές

Ευρωπαϊκά βραβεία για την ποιότητα του περιβάλλοντος

Η «γαλάζια σημαία για τις ακτές» είναι μία από τις πιο πετυχημένες δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενημέρωση του κοινού. Κάθε χρόνο μη κυβερνητικοί οργανισμοί ελέγχουν την ποιότητα των ακτών στις χώρες τους. Τα δείγματα αναλύονται κάθε δύο εβδομάδες κατά τη διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου και οι καθαρότερες ακτές και τα λιμάνια βραβεύονται με τη «γαλάζια σημαία». Οι ακτές κατατάσσονται σε γαλάζιες (γαλάζια σημαία: ανταποκρίνεται στις τιμές της οδηγίας της ΕΕ), σε πράσινες (βρίσκονται εντός των οριακών τιμών), σε κόκκινες (βρίσκονται εκτός των ορίων), σε πορτοκαλί (δεν πάρθηκαν δείγματα και δεν υπάρχουν πληροφορίες) και σε μαύρες (απαγορεύεται η κολύμβηση, επειδή υπάρχει κίνδυνος για την υγεία). Η έκθεση δημοσιεύεται κάθε χρόνο και το 1997 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την έβαλε στο Διαδίκτυο.

Πηγή: Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Περιβάλλον, υπηρεσία επίσημων εκδόσεων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο.

Καθαρές είναι οι ακτές με γαλάζια σημαία.

2. Σκίτσο του ΚΥΡ

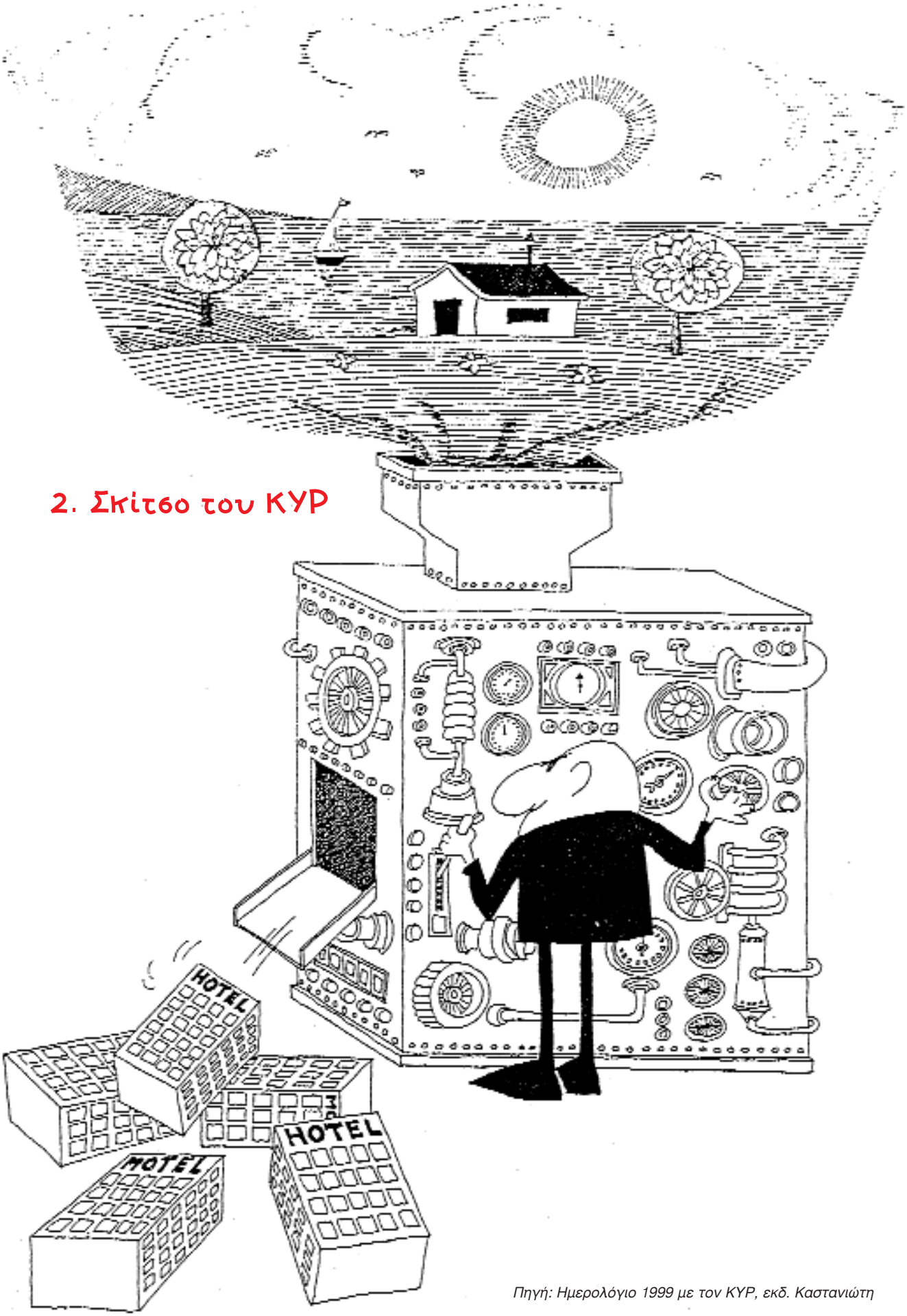

Πηγή: Ημερολόγιο 1999 με τον ΚΥΡ, εκδ. Καστανιώτη

1. Γαλάζιες σημαίες για τις ακτές

2. Σκίτσο του ΚΥΡ

1. Ποιο σκοπό έχει η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης «γαλάζια σημαία για τις ακτές»;

2. Ποιες ακτές βραβεύονται με τη γαλάζια σημαία; Ύστερα από ποια διαδικασία;

3. Σε πόσες κατηγορίες κατατάσσονται οι ακτές ανάλογα με την καθαρότητα των νερών τους;

4. Σε ποιες ακτές προτιμάτε να κάνετε μπάνιο; Σε ακτές με γαλάζια σημαία, με πράσινη, με κόκκινη, με πορτοκαλί ή με μαύρη; Για ποιο λόγο;

5. Μπορεί κάποιος να κολυμπήσει σε ακτή με μαύρη σημαία; Γιατί ναι; Γιατί όχι;

6. Από άποψη περιεχομένου τι είναι όλες οι προτάσεις του κειμένου 1; Κρίσεως, επιθυμίας, ερωτηματικές ή επιφωνηματικές; Γιατί; Τι εκφράζουν;

7. Δείτε προσεκτικά το σκίτσο (κείμενο 2). Σ' αυτό εικονίζεται μια μηχανή. Τι φαίνεται να κάνει αυτή η μηχανή;

8. Στο κείμενο 2, τι χρώμα σημαία νομίζετε πως θα είχε η ακτή στο πάνω μέρος της εικόνας, πριν δηλαδή την απορροφήσει η μηχανή; Γιατί;

9. Σε τι μεταμορφώθηκε η ήσυχη παραλία μετά την απορρόφησή της από τη μηχανή;

10. Γιατί ο άνθρωπος προκάλεσε αυτή τη μεταμόρφωση; Τι περίμενε ότι θα κερδίσει; Τελικά κέρδισε ή έχασε;

11. Πώς σας φαίνεται το ύφος του ανθρώπου στο σκίτσο; Τι νομίζετε ότι σκέφτεται;

12. Βρείτε τα σημαντικότερα λιμάνια και παραλίες του νομού σας. Συζητήστε στην τάξη ποια από αυτά αξίζουν τη γαλάζια σημαία. Υπάρχουν παραθαλάσσιες περιοχές στο νομό σας που να έχουν πάθει αυτό που δείχνει το σκίτσο;

13. Προτιμάτε να επισκέπτεστε ήσυχες παραλίες ή πολυσύχναστα τουριστικά μέρη; Βρείτε από περιοδικά φωτογραφίες, εικόνες και σκίτσα από ήσυχες παραλίες της Ελλάδας και από παραθαλάσσια μέρη με μεγάλη τουριστική κίνηση. Συνοδέψτε τις εικόνες με σχόλια δικά σας και δημιουργήστε έτσι μια αφίσα, πάνω στην οποία μπορείτε να συζητήσετε με τους συμμαθητές σας στην τάξη.

Θέμος Ποταμιάνος

Τα δελφίνια

Είναι μια ευχάριστη διασκέδαση στο μονότονο ταξίδι, στο μονότονο πέλαγος, η εμφάνιση των δελφινιών. Καθώς το πλοίο διασχίζει το πέλαγος, παρουσιάζονται ξαφνικά στην επιφάνεια και προχωρούν με κυματοειδείς κινήσεις ακολουθώντας την πορεία του καραβιού, φαίνονται, χάνονται, ξαναφαίνονται, ανεβοκατεβαίνουν, ψηλώνουν, χαμηλώνουν, όσο που εξαφανίζονται ολότελα. Οι επιβάτες δεν χορταίνουν το θέαμα.

Το δελφίνι είναι κήτος, δηλαδή ζώο θηλαστικό με αίμα θερμό και πνευμονική αναπνοή. Έχει σώμα παχουλό, μαύρη ράχη και λευκή κοιλιά. Δυο ματάκια μικρά, που μόλις φαίνονται. Μια ουρά μεγάλη και δυνατή, που μοιάζει σα μισοφέγγαρο. Ρύγχος μακρύ και μεγάλο, που μοιάζει σα ράμφος, με σαγόνια γερά οπλισμένα με αμέτρητα δόντια μικρά και πολύ κοφτερά.

Στη γρηγοράδα έρχεται πρώτο. Κανένα ψάρι δεν αποφασίζει να παραβγεί μαζί του στο τρέξιμο. Το δελφίνι έρχεται επίσης πρώτο και στην εξυπνάδα. Σε διάφορα ενυδρεία διατηρούνται δελφίνια σχεδόν ημερωμένα, που γνωρίζουν το φύλακά τους και τροφοδότη τους και δέχονται τροφή από τα χέρια του και παίζουν μαζί του κι εκτελούν διάφορα νούμερα.

Από τα παλιά χρόνια οι ναυτικοί θαυμάζουν και αγαπούν το δελφίνι. Είναι γι' αυτούς μια ζωντανή παρουσία, μια συντροφιά στο απέραντο πέλαγος κι ένα πλάσμα ξένοιαστο κι ελεύθερο, που καλπάζει στα κύματα σαν άλογο και χαίρεται τη θάλασσα. Ταξιδεύει κι αυτό όπως το καράβι τους κι έρχεται κοντά τους και πλέει στο πλευρό του καραβιού, σαν να παραβγαίνει μαζί του στο τρέξιμο, ή προχωρεί κάνοντας γύρους, πλάι, μπροστά, δεξιά, αριστερά και φαίνεται και χάνεται και φεύγει και ξαναέρχεται. Τώρα το βλέπεις μπροστά σου να προσπερνάει το καράβι, σε λίγο το έχεις στο πλευρό σου ή το αφήνεις πίσω, σε λίγο πάλι να το μπροστά να διασταυρώνεται με την πλώρη ή να βραδυπορεί σαν να σε περιμένει. Και δεν είναι ένα, είναι πολλά, μια θάλασσα γεμάτη από ράχες μαυροπράσινες που αναδύονται και βυθίζονται κάθε στιγμή.

Οι θαλασσινοί τα καμαρώνουν. Περνούν την ώρα τους μαζί τους. Τους αρέσει πολύ αυτό το παιχνιδιάρικο θαλασσινό θηρίο, που δεν πειράζει άνθρωπο ποτέ, που κολυμπάει σαν γοργόνα και ταξιδεύει με χάρη και με λεβεντιά. Το βλέπουν σα στοιχειό, που βγαίνει μέσα από τα κύματα κι έχει πάνω του όλη τη δύναμη και όλη την ομορφιά της θάλασσας. Ξέρουν πως είναι ένα πλάσμα δυνατό κι ελεύθερο κι έχουν ακούσει πως αγαπά τη μουσική και πως δίνει βοήθεια στους ναυαγούς, πως τους παίρνει στην πλάτη του και τους βγάζει έξω στην ξηρά.

Από εδώ ακριβώς ξεφυτρώνει ο μύθος του Αρίωνα. Μουσικός ήταν ο Αρίωνας και μάγευε με τη μουσική του ανθρώπους και ζώα και πουλιά, και τα δελφίνια πήγαιναν κοντά του, όταν τον άκουγαν να παίζει άρπα ή κάποιο άλλο όργανο μουσικό. Και μια μέρα τον έπιασαν οι πειρατές, καθώς ταξίδευε, και τον απογύμνωσαν και τον πέταξαν στο πέλαγος. Κι ένα δελφίνι έτρεξε αμέσως και τον πήρε στην πλάτη του και τον έβγαλε στο Ταίναρο.

Πηγή: Ζωή Σπυροπούλου & Αντώνης Δελώνης, Ανθολόγιο Νεοελληνικών Κειμένων, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000.

Τα δελφίνια

1. Γιατί είναι ευχάριστη στους επιβάτες ενός πλοίου που ταξιδεύει στο πέλαγος η εμφάνιση δελφινιών;

2. Μπορείτε να περιγράψετε ένα δελφίνι με τα στοιχεία που σας δίνει το κείμενο;

3. Ποιες ιδιαίτερες αρετές το κάνουν να ξεχωρίζει ανάμεσα στα άλλα ψάρια;

4. Γιατί οι ναυτικοί από τα παλιά χρόνια θαυμάζουν κι αγαπούν το δελφίνι;

5. Το δελφίνι είναι εχθρικό ή φιλικό απέναντι στον άνθρωπο;

6. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το μύθο του Αρίωνα;

7. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος τις προτάσεις που ακολουθούν, σύμφωνα με όσα γράφονται στο κείμενο:

   α. Τα δελφίνια έχουν μακρύ ρύγχος και γερά σαγόνια με πολλά και κοφτερά δόντια. ☐

   β. Το δελφίνι είναι ψάρι μοναχικό. Το βλέπουμε να ταξιδεύει συνήθως μόνο. ☐

   γ. Το δελφίνι αγαπάει τη μουσική και σώζει ναυαγούς. ☐

   δ. Το δελφίνι μπορεί να ζήσει στο ενυδρείο και σχεδόν να εξημερωθεί. ☐

8. Εσάς σας αρέσουν τα δελφίνια; Βρείτε περισσότερες πληροφορίες γι' αυτά και φωτογραφίες και παρουσιάστε τα στοιχεία σας στην τάξη σας.

9. «Έχει σώμα παχουλό . . . μικρά και πολύ κοφτερά»: να χωρίσετε το απόσπασμα σε προτάσεις. Πολλές από τις προτάσεις αυτές είναι ελλειπτικές, τους λείπουν, δηλαδή, βασικά συστατικά. Μπορείτε να εντοπίσετε τις ελλειπτικές προτάσεις του αποσπάσματος και να τις συμπληρώσετε με τα βασικά συστατικά που τους λείπουν. Διαβάστε τώρα το απόσπασμα με τις συμπληρωμένες προτάσεις. Ποια εντύπωση σας δημιουργεί; Ποια εκδοχή του προτιμάτε; Αυτήν που φτιάξατε μετά τις συμπληρώσεις ή αυτήν του Ποταμιάνου; Γιατί;

10. «Η θάλασσα ήταν γαλήνια και όλοι καθόμαστε ξένοιαστοι στο κατάστρωμα. Εκείνη την ώρα κάποιος επιβάτης φώναξε: **Δελφίνια. Κοιτάξτε στα δεξιά! Δελφίνια.** Μεμιάς όλοι μας . . .». Μπορείτε να συνεχίσετε την ιστορία;

Ο μεγαλύτερος ταξιδευ

Ο Μάρκο Πόλο γεννήθηκε το 1254, από οικογένεια εμπόρων στης Βενετίας. Εκείνη την εποχή, η Βενετία ήταν μία από τις πιο ισχυρές εμπορικές δυνάμεις. Οι Βενετοί με τα καράβια τους ήλεγχαν ολόκληρο τον τότε γνωστό κόσμο: ειδικά την Ανατολική Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο, αλλά δε φοβούνταν να ταξιδεύουν και πιο μακριά, στα βάθη της Ασίας. Για να καταλάβετε, όταν ο Μάρκο Πόλο ήταν ακόμη μικρός, ο πατέρας του, Νικολό Πόλο, και ο θείος του, Ματέο, πήγαν στην... Κίνα για δουλειές!

Αυτό τον καιρό: «δουλειά εφτιάξαν»

Ο Μάρκο Πόλο ως μικρή ηλικία έχασε τη μητέρα του. Όμως, ήταν έξυπνος και ανήσυχος, ιδιαίτερα τις ικανότητές του, και έτσι το 1271 ο πατέρας του και ο θείος του αποφάσισαν να τον πάρουν μαζί τους στο δεύτερο ταξίδι τους στην Κίνα, όταν ήταν μόλις 17 χρονών! Από μακριά στο βάπορι.

Ε, λίγο να «σεταλιστούμε» μέχρι την Κίνα...

Στο σημείο αυτό, πρέπει ίσως να σας θυμίσουμε ότι εκείνη την εποχή τα ταξίδια δεν ήταν και τόσο εύκολα. Δεν μπορούσαν κανείς να πάρει το αεροπλάνο αύριο το πρωί, για να πάει στην Άπω Ανατολή. Ανάβατα, έπρεπε να φτάσει με πλοία μέχρι τη Μικρά Ασία, και μετά να διασχίσει πλήν την ασιατική ήπειρο με καραβάνια, ακολουθώντας τα λιμάνια του Μεταξιού... Και δε μιλάμε για εύκολη διαδρομή: τεράστιες κατάφορες, χαμένες κρήνες, φτήνες ορεινοί και σύγχρονοι πολεμιστές σκόπιμα στην Περσία, το Αφγανιστάν, τη Μογγολία και την Κίνα. Δεν είναι τυχαίο, πλέον, ότι ο Μάρκο Πόλο χρειάστηκε περίπου τρισμισι χρόνια για να φτάσει στο Πεκίνο.

Πηγή: εφημ. Ερευνητές, 25-01-03

Ένας άλλος, εκπληκτικός πολιτισμός

Ο Μάρκο Πόλο συνανά τα μεγάλα ενδιαφέροντα

Τα 13ο αιώνα, σχεδόν όλη η Ασία ανήκε στους Μογγόλους, οι οποίοι είχαν φτάξει τη μεγαλύτερη σε έκταση αυτοκρατορία στην Ιστορία. Την Κίνα κυβερνούσε ο Κουμπλάι Χαν, απόγονος του μεγάλου μογγόλου κατακτητή Τζένγκις Χαν. Μαζί αντίκρισε τους βικτώριους ταξιδιώτες, ο μεγάλος Χαν συγκινήθηκε πολύ, γιατί ο Νικολό και ο Μάφεο του είχαν υποσχεθεί ότι θα επιστρέψουν. Ιδιαίτερα όμως εντυπωσιάστηκε από το νεαρό Μάρκο Πόλο, για το θάρρος και την εξυπνάδα του. Από τότε, τον κράτησε κοντά του και του εμπιστεύτηκε διάφορα αξιώματα.

Νοσταλγία

Ως γνήσιος Ιταλός, ο Μάρκο Πόλο ένιωσε νοσταλγία για την πατρίδα του και αποφάσισε να επιστρέψει στη Βενετία. Πρώτα έπρεπε όμως να πάρει την άδεια από το μεγάλο Χαν – κάτι που δεν ήταν και τόσο απλό. Όμως, η ευκαιρία βρέθηκε, και ο Κουμπλάι Χαν επέτρεψε στον Μάρκο Πόλο να φύγει, αν και είχε προσφέρει πολλές και πολύτιμες υπηρεσίες στην αυτοκρατορία. Ο Χαν τού εμπιστεύτηκε μια νεαρή πριγκίπισσα, την οποία έπρεπε να συνοδεύσει μέχρι την Περσία.

Το ταξίδι της επιστροφής

Ο Μάρκο Πόλο και η όμορφη πριγκίπισσα Κοκατσίν πήραν το δρόμο της επιστροφής, με συνοδεία 14 πλοία και περίπου 600 άντρες. Το θαλασσινό ταξίδι, πάντως, δεν ήταν πιο εύκολο από το κερσαίο. Εδώ δε συνάντησε ερήμους και παγωμένες οροσειρές, είχε όμως να αντιμετωπίσει άγριες θάλασσες, ληστάδες και πειρατές. Ύστερα από τρία χρόνια, ακόμα μόνο με ένα πλοίο και λιγοστούς άνδρες, κατάφερε να πάει την Κοκατσίν στην Περσία. Ο γαμπρός όμως, είχε ήδη πεθάνει, και η πριγκίπισσα παντρεύτηκε τελικά το γιο του γαμπρού!

Το βιβλίο του Μάρκο Πόλο

Το βιβλίο που προέκυψε, το Il Milione, έγινε πάρα πολύ δημοφιλές στην Ευρώπη. Λέγεται μάλιστα, ότι σκόπευε και ο Χριστόφορος Κολόμβος το πήρε μαζί του πριν ξεκινήσει το ταξίδι του στην Ινδία. Πολλοί, βέβαια, αμφισβήτησαν ότι έγραψε, μέχρι που οι εξερευνητές του 18ου και 19ου αιώνα επιβεβαίωσαν τις περισσότερες διηγήσεις του, 500 χρόνια αργότερα.

Τα τελευταία ταξίδια του στην Ανατολή

Ο Μάρκο Πόλο δεν κάθισε ποτέ στο ίδιο σημείο. Ταξίδεψε σε ολόκληρη σχεδόν την Ανατολή, από το κεντρικό της Κίνας μέχρι το Θιβέτ, τη Βιρμανία και την Ινδοκίνα. Λεγόταν πως φτάνει μεταμφιεσμένος στην Κεϋλάνη. Φαίνεται ότι γνώριζε για τη Μαδαγασκάρη, αφού περιγράφει τα γιγάντια πουλιά που ζούσαν τότε στο παράξενο αυτό νησί! Ακόμη, περιέγραψε την εκστρατεία του μεγάλου Χαν εναντίον των νησιών Ζιπάνγκου, όπως λεγόταν η Ιαπωνία εκείνο τον καιρό. Ο κινέζικος στόλος, ωστόσο, ηττήθηκε και οι Ιάπωνες γλίτωσαν την υποδούλωση.

Στη φυλακή

Επιστρέφοντας στη Βενετία, ο Μάρκο Πόλο νόμιζε ότι θα τραμπάλιζε. Ποιά τάχα τύχη, όμως. Στον πόλεμο ανάμεσα στη Βενετία και τη Γένοβα, ο Πόλο πιάστηκε αιχμάλωτος και κατέληξε σε μια γενοβέζικη φυλακή. Όπως όλοι οι φυλακισμένοι, είχε βέβαια πολύ ελεύθερο χρόνο, και αποφάσισε να διηγηθεί τα ταξίδια του στο συγκρατούμενό του Ρουστιτσέλο.

Τα ανεπιτρεπτα ψεύδη

Επιστρέφοντας στη Βενετία, ο Μάρκο Πόλο νόμιζε ότι θα τραμπάλιζε. Ποιά τάχα τύχη, όμως. Στον πόλεμο ανάμεσα στη Βενετία και τη Γένοβα, ο Πόλο πιάστηκε αιχμάλωτος και κατέληξε σε μια γενοβέζικη φυλακή. Όπως όλοι οι φυλακισμένοι, είχε βέβαια πολύ ελεύθερο χρόνο, και αποφάσισε να διηγηθεί τα ταξίδια του στο συγκρατούμενό του Ρουστιτσέλο.

Τα ανεπιτρεπτα ψεύδη

Ακόμα και σήμερα, όμως, κάποιοι προσπαθούν πάση θυσία να αποδείξουν ότι ο Μάρκο Πόλο δεν έφτασε ποτέ στην Κίνα! Κι όμως, ο Μάρκο Πόλο είδε και έζησε περισσότερα πράγματα απ' οποιονδήποτε άνθρωπο στον κόσμο. Λίγο πριν πεθάνει, στα 70 του, είπε: «Δε σας διηγήθηκα ούτε το μισό απ' όσα είδα, γιατί ήξερα πως δε θα με πιστεύατε».

Τής όλων των εποχών

του Μίλτου Τελεσσού

Ο μεγαλύτερος ταξιδευτής όλων των εποχών

1. Ποιος θεωρείται στο κείμενο ο μεγαλύτερος ταξιδευτής όλων των εποχών; Πότε και πού γεννήθηκε;

2. Από τι οικογένεια καταγόταν; Η καταγωγή του τον βοήθησε να αναπτύξει την επιθυμία του να ταξιδεύει;

3. Πόσο χρόνο έκανε ο Μάρκο Πόλο να πάει από τη Βενετία στο Πεκίνο; Με τι μέσα ταξίδεψε; Βρείτε στο χάρτη τις θάλασσες και τους τόπους από όπου πέρασε.

4. Ποια επιτεύγματα (δημιουργήματα) του κινέζικου πολιτισμού εντυπωσίασαν το Μάρκο Πόλο και ήταν άγνωστα ακόμα στους Ευρωπαίους;

5. Ποιες δυσκολίες αντιμετώπισε ο Μάρκο Πόλο στο θαλάσσιο ταξίδι της επιστροφής;

6. Πώς ο Μάρκο Πόλο κατέληξε στη φυλακή;

7. Τι έγραψε στο βιβλίο του ο Μάρκο Πόλο; Όσα αναφέρει αποτελούν αλήθεια ή ψέματα;

8. Γιατί θεωρείται ο μεγαλύτερος ταξιδευτής όλων των εποχών;

9. «Ο κινέζικος στόλος ηττήθηκε και οι Ιάπωνες γλίτωσαν την υποδούλωση». Βρείτε την περίοδο στο κείμενο. Χωρίστε την σε προτάσεις. Πώς συνδέονται οι προτάσεις αυτές μεταξύ τους; Είναι προτάσεις κύριες ή δευτερεύουσες;

10. Δώστε έναν τίτλο σε κάθε παράγραφο, όπως είναι χωρισμένες στο κείμενο.

11. Γράψτε μια περίληψη της ιστορίας του Μάρκο Πόλο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας. Υπογραμμίστε μόνο τα κύρια σημεία κάθε παραγράφου και γράψτε μία ή δύο φράσεις για καθεμία παράγραφο.

Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου 2002 Τ Α Ξ Ι Δ Ε Υ Ο Ν Τ Α Σ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 5

Τα ξενοδοχεία στη Χαλκιδική είναι κοφέμπλαο με αυτά των Τροπικών.

Γαλάζια ραψωδία

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Προικισμένη με τον ιδανικό συνδυασμό του πεντακάθαρου γαλάζιου και του πράσινου τοπίου, με την απέραντη ποικιλία των ακτών της, η Χαλκιδική αποτελεί μία εντυπωσιακή δαντέλα παραλιών. Σε απόσταση αναπνοής από τη Θεσσαλονίκη αρχίζει να ξεδιπλώνεται η γαλαζοπράσινη χερσόνησος. Τα πρώτα παραθαλάσσια χωριά της Χαλκιδικής (Νέα Ηράκλεια, Νέα Καλλικράτεια) τα συναντά κανείς μόλις μισή ώρα από τη Θεσσαλονίκη, λίγα λεπτά μετά το αεροδρόμιο «Μακεδονία». Το τοπίο ανάγλυφο, η φύση άγρια και ήμερη, τα πυκνά πευκοδάση σχεδόν αγγίζουν τις ακρογιαλιές. Αν, πάντως, διαθέτετε αρκετό χρόνο (τουλάχιστον 15 ημέρες) δεν έχετε παρά να ακολουθήσετε μερικές από τις πιο ενδιαφέρουσες διαδρομές τόσο στην παραθαλάσσια όσο και στην ορεινή Χαλκιδική. Και οι δύο όψεις γοητευτικές και αποκαλυπτικές…

Κασσάνδρα – Πρώτο πόδι

Λίγο πριν φτάσουμε στα Ν. Μουδανιά, συναντάμε δύο παραδοσιακά χωριά στις ακτές Διονυσίου και Ζωγράφου που φημίζονται για τα πέτρινα εξοχικά με τα κεραμίδια και τις ασυνήθιστες καμινάδες τους. Προτείνουμε να ακολουθήσετε τον παραλιακό δρόμο, που οδηγεί στα Ν. Μουδανιά, για να απολαύσετε τη διαδρομή. Από εκεί γραμμή για Νέα Ποτίδαια, που είναι χτισμένη στα ερείπια της αρχαίας κορινθιακής αποικίας. Μπορεί το έργο της διώρυγας να ολοκληρώθηκε, αλλά το μποτιλιάρισμα της Κυριακής … δεν το γλιτώνει κανείς. Μόνη παρηγοριά η θέα από τον Ισθμό. Μια στάση στη Νέα Φώκαια, ένα γραφικότατο ψαροχώρι. Συνεχίζουμε για την Άφυτο ή Άθυτο, το χωριό που έχει εμπνεύσει

Ολίγον από Αγιον Ορος!

Αμπέλια στην Σιθωνία.

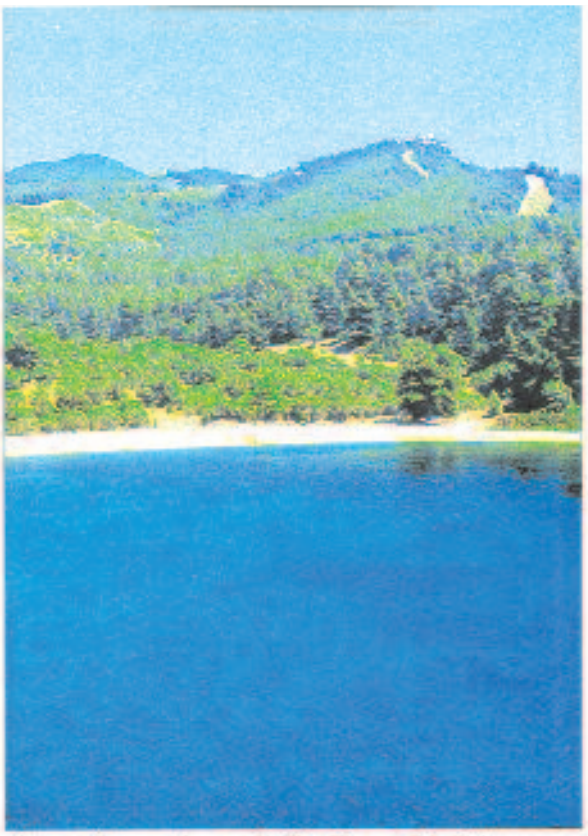

Μια παραλία πανομοιότυπη με δεκάδες άλλες στη Χαλκιδική.

τους εικαστικούς καλλιτέχνες λόγω της σπάνιας αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας του. Οι βόλτες στα στενά σοκάκια με θέα τα αρχοντικά δύσκολα θα σας αφήσουν ασυγκίνητους. Αριστερά και κάτω από τον γκρεμό της Αθύτου το γραφικό λιμανάκι της Πούντας είναι σημείο κατάλληλο για χαλάρωση.
Αφήνοντας την ειδυλλιακή Άφυτο φτάνουμε στην κοσμοπολίτικη Καλλιθέα – όνομα και πράγμα. Απαραίτητος σταθμός το «Σπιτάκι», το πέτρινο καφενείο – προσεχώς και εστιατόριο με αστακομακαρονάδες – απ' όπου η εντυπωσιακή θέα σου κόβει την ανάσα. Και μην ξεχνάτε ότι βρίσκεστε στη βορειοελλαδίτισσα βασίλισσα της νύχτας και η διασκέδαση στα στέκια της Καλλιθέας δεν πρόκειται να σας αφήσει ανικανοποίητους.
Σε ένα τέταρτο της ώρας βρισκόμαστε στο Πολύχρονο και από κει δυτικά στη Μαυρόμπαρα, μια λιμνούλα με τεράστιο οικολογικό ενδιαφέρον. Αποτελεί έναν πανέμορφο υγροβιότοπο διεθνούς αναγνώρισης, όπου συναντά κανείς δύο είδη σπάνιων νεροχελώνων, που είναι υπό εξαφάνιση και βρίσκουν καταφύγιο στα ήρεμα νερά της.
Σε απόσταση αναπνοής από το Πολύχρονο συναντάμε τη Χανιώτη, την έδρα του δήμου Παλλήνης, η οποία, σύμφωνα με την παράδοση, πήρε το όνομά της από τον πρώτο κάτοικό της, ο οποίος καταγόταν από τα Χανιά. Χαρακτηριστικό της Χανιώτης οι άφθονες πηγές και η πλούσια βλάστηση. Η καταπράσινη κεντρική πλατεία, ένα βήμα πριν από τη θάλασσα, είναι σημείο χαλάρωσης και κλασικός τόπος συνάντησης.
Συνεχίζοντας την κατάβαση της ανατολικής πλευράς του «πρώτου ποδιού» φθάνουμε στο Πευκοχώρι ή αλλιώς Καψόχωρα. Δεν χρειάζεται συστάσεις. Έχει και το όνομα και τη χάρη λόγω του πευκόφυτου δάσους του. Σοκάκια, πανέμορφοι ανθισμένοι κήποι, ζωηρόχρωμες αντιθέσεις αλλά σίγουρα όλοι οι δρόμοι οδηγούν στη βελούδινη αμμουδιά, ιδανική για μια βόλτα με ρομαντική φθινοπωρινή διάθεση…

Πηγή: Ταξιδεύοντας, ένθετο της εφημ. Καθημερινής, 29-09-02

Η Βουρβουρού έχει πάντα τους φανατικούς της.

Γαλάζια ραψωδία

1. Ξεκινώντας ο επισκέπτης από τη Θεσσαλονίκη για τη Χαλκιδική ποια χωριά της Χαλκιδικής συναντά πρώτα;

2. Γιατί φημίζονται τα δύο παραδοσιακά χωριά στις ακτές Διονυσίου και Ζωγράφου;

3. Γιατί το χωριό Άφυτος έχει εμπνεύσει καλλιτέχνες;

4. Γιατί η Καλλιθέα χαρακτηρίζεται από το συντάκτη του κειμένου «όνομα και πράγμα»;

5. Ποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η λίμνη Μαυρόμπαρα;

6. Από πού πήρε το όνομά του το χωριό Χανιώτη;

7. Από πού πήρε το όνομά του το Πευκοχώρι;

8. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος τις παρακάτω προτάσεις σύμφωνα με το κείμενο:

   α. Η Χαλκιδική απέχει πολύ από τη Θεσσαλονίκη ❑

   β. Η Χαλκιδική παρουσιάζει ενδιαφέρον για τις παραθαλάσσιες αλλά και τις ορεινές διαδρομές της. ❑

   γ. Η Καλλιθέα είναι ένα γραφικό και ήσυχο χωριουδάκι της Χαλκιδικής. ❑

   δ. Η Χαλκιδική είναι γεμάτη εναλλαγές και αντιθέσεις. ❑

9. Ποιο από τα χωριά της Χαλκιδικής που παρουσιάζονται στο κείμενο θα θέλατε να επισκεφτείτε; Για ποιους λόγους;

10. «Συνεχίζοντας την κατάβαση . . . φθινοπωρινή διάθεση»: Να βρείτε την αρνητική πρόταση στο απόσπασμα. Η ίδια πρόταση είναι και ελλειπτική.
Μπορείτε να τη συμπληρώσετε ώστε να έχει όλα τα βασικά συστατικά;

11. «Σε απόσταση αναπνοής από το Πολύχρονο . . . από τα Χανιά»: να χωρίσετε την περίοδο σε προτάσεις. Πώς οι προτάσεις αυτές συνδέονται μεταξύ τους;

12. Βρείτε στοιχεία για μια παραθαλάσσια περιοχή του νομού σας. Παρουσιάστε τα χωριά, τις παραλίες και τα τοπία της σε ένα λεπτομερές άρθρο με σκοπό να πείσετε τους αναγνώστες να την επισκεφτούν. Το άρθρο σας θα δημοσιευτεί στο μαθητικό περιοδικό του σχολείου σας.

Θάλασσα

Τάξη Α΄